

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

ŠEŠTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1953 m. rugpjūčio/Aug. 26 d. Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

17(128)

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei metų 26/0, atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniam skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0. Adresas: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN
The first Lithuanian Periodical in Australia
Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed and published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Phone LU 5827

TYRINES LIETUVOS OKUPAVIMA

AMERIKOS PARLAMENTAS SUDARĖ KOMISIJĄ IŠTIRTI PRIVERSTINĮ LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS ĮJUNGIMĄ Į SOVIETŲ SĄJUNGĄ

Nesenai gauta žinia iš Vašingtono, kad JAV atstovų rūmai priėmė atst. Kersteno pasiūlytą rezoliuciją Nr. 346, pagal kurią sudaroma speciali komisija priverstiniam Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimui į Sovietų Sąjungą iširti.

Tai yra didelės reikšmės nutarimas. Dėl jo sielojosi ne tik JAV lietuviai, kurie tūkstančiais laišku ir telegramų kreipėsi į Vašingtoną, ragindami rezoliuciją priimti, bet ir viso pasaulio lietuviai, latviai ir estai, nes toji komisija turės progos JAV ir visam pasauliui atidaryti akis ir parodyti kokia klasta ir prievarta Sovietai pavergė Pabaltijos kraštus. Galima sau įsivaizduoti, kad Sovietams šitas nutarimas bus labai nemalonas. Bet užtat pavergtosios Pabaltijos tautos, o ypač lietuviai, kurie dėl to nutarimo daug pastangų padarė, gali laikyti tai dideliu savo laimėjimu.

Kersteno rezoliucijos tekstas

"Kadangi Jungtinių Amerikos Valstybių Vyriausybė palaiko diplomatinis santykius su Pabaltijo tautų vyriausybėmis — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — ir konsekvenciškai atsisakė pripažinti jų pagrobimą bei prievarta įjungimą į Sovietų Sąjungos Socialistines Respublikas: Tad tebūna n u t a r t a, kad šiūomi išrenkama komisija, susidedanti iš 7 Kongreso narių, Kongreso pirmininko skirtų. Vieną jų komisija paskirs pirmininku. Betkokia vakancija, atsiradusi komisijos narių tarpe, bus užpildoma tokiu pat būdu, kokiu buvo daromas originalus paskyrimas.

Komisetas yra įgaliotas ir įpareigotas praveisti pilną ir užbaigtą SSSR įvykdyto Lietuvos, Latvijos ir Estijos užgrobito ir prievarta įjungimo ištyrimą. Tyrinėjant imtina dėmesin, bet neapsiribotina: slapti tarp SSSR ir vokiečių nacių režimo 1939-40 m. susitarimai, liečią Pabaltijo tautas; sutartys tarp Pabaltijo tautų ir SSSR bei jų sulaužymas; sovietų agentų infiltracija į Pabaltijo tautas bei Sovietų ginkluotų pajėgų invazija į Pabaltijo tautas 1939-40 m.; Pabaltijo tautoms priemsta apgaulinga rinkimų sistema 1940 m., kad užtikrintų išrinkimą as-

PRANCUZIJOJE VISUOTINAS SREIKAS TĖSIASI

Prancūzijoje visuotinas streikas visų prieš visus tęsiasi. Susisiekimas, darbas pramonės įmonėse ir visas viešas gyvenimas paraližuotas. Vyriausybė daro pastangų rasti kompromisinį sprendimą, bet kol kas be pasėkų.

Streiku ypatingai naudojasi tarptautiniai spekuliantai. Mat, sustreikavus muitininkams, saugojantiems sieną, iš Šveicarijos pradėta sunkvežimiais vežti laikrodžiai ir kitos prekės, o iš Belgijos tūkstančiai sunkvežimių gabeno, niekeno nekludomi, cigaretės, Mat, normaliai už vieną laikrodį tenka mokėti apie £4 maito, o už cigarečių pakelį 2 pensai. Taigi, spekuliantai ta proga gerai uždirbo, o Prancūzijos tauta neteko kelių šimtų tūkstančių svarų.

MAROKE NERAMU

Netvarkai padidėjus Prancūzijoje ir visiems sustreikavus, Marokos nacionalistai taip pat nesnaudžia, o pradėjo kovą už krašto išlaisvinimą. Daugely vietų nutrauktas telegrafo-telefono susisiekimas. Įvyko susišaudymų.

menų, palankių SSSR ir priešingų Pabaltijo tautoms ir Pabaltijo žmonėms.

Kai tik galės, dabartinio Kongreso metu Komitetas praneš Kongresui (arba Kongreso pareigūnui, jei Kongresas nebūtų sesijoje) apie apklausinėjimo rezultatus bei studiją, drauge su rekomendacijomis, kurias jis ras reikalingas. Tikslu įvykdyti šią rezoliuciją, Komitetas, arba betkuri komisijos įgaliota apklausinėjimo atlikti pakomisė, turi daryti apklausinėjimus (hearing), posėdžiauti ir veikti šio Kongreso metu tokiu laiku ir tokiose Jungtinių

Valstybių vietose, viduje ar už jų teritorijų nuosavybių ribų, neatsižvelgiant, ar Kongresas sesijoje, atostogose ar pertrauktas; daryti apklausinėjimus ir reikalauti, kviečiant ar kitaip, dalyvauti ir liūdyti tokius liūdininkus ir pateikti tokias knygas, protokolus, korespondenciją, memorandumus, popierius, dokumentus, kokių jis ras reikalinga. Kvietimai galės būti išrašyti su Komiteto pirmininko ar betkurio kito, jo paskirto komisijos nario parašu, ir galės būti, pirmininko ar nario pavedimu, įteikti per betkurį asmenį".

Atstovas Charles J. Kersten iš Milwaukee, Wis., kuris, liepos mėn. 27 d. Atstovų Butui vienbalsiai priėmus H. Res. 346, Spykerio Martin buvo paskirtas pagal šią rezoliuciją sudarytos Pabaltijo pavergimo investigacijos komisijos pirmininku. Amerikos Lietuvių Tarybos prašomas, jis minėtą rezoliuciją paruošė, Atstovų Butui įteikė (gegužės mėn. 7 d.) ir energingai už jos priėmimą kovojo.

Gimė 1902 m. Chicagoje. Baigęs Marquette Universiteto Teisų skyrių Milwaukee, Wis. Nuo 1928 m. užsiėmė advokato praktika. 1937-43 m. laikotarpyje pirmasis Milwaukee County prokuroro (district attorney) pavaduotojas. Išstius metus (1925-26) praleido studijinėse kelionėse Europoje ir Artimuosiuose Rytuose. Vedęs Miss Mary Edith McKinnon ir augina dukterį ir 4 sūnus. Pirmą kartą išrinktas į 80-ji Kongresą 1946 m. Siame, 83-jame, Kongrese jis yra Švietimo ir Darbo

komiteto narys.

Atstovo Kersten vardas labai išpopuliarėjo, kai 1951 m. Kongresas vienbalsiai priėmė jo pateiktą Amendment to Mutual Security Act, kuriuo rezistentiniams judėjimams už Geležinės Uždangos buvo paskirta 100 milijonų dolerių. Nuoširdus pavergtų tautų užtartinis, komunizmo priešas ir dabartinės Administracijos laisvinimo politikos šalininkas, kongr. Kersten yra autorius kelių sumanymų Kongrese, siekiančių sustiprinti kovą prieš komunizmo subversiją ir propagandą.

Kaip žinome, kongr. Kersten lydėjo ALT delegaciją į Baltuosius Rūmus kovo mėn. 26 d. Su juo ALT Vykdomasis Komitetas ir ypačiai Informacijos Centras palaikė nuolatinį kontaktą po to, kai jis apsiėmė ALT sumanymą pateikti Kongresui. Ne tik jo, bet ir jo šeimos narių, ypačiai Mrs. Mary Edith Kersten, asmenyje lietuviai rado labai nuoširdžius draugus.

RUSŲ BAZĖS VAIRUOJAMIEMS SVIEDINIAMS

Aviacijos žurnalas "Aviation Age" paskelbė, kad Rusija visais savo pasieniais pastatė bazes paleisti vairuojamiems sviediniams. Tokių bazių grandinės tęsiasi nuo Suomijos iki Juodosios jūros ir nuo Archangelsko iki šiaurės-rytų Sibiro.

AUSTRALIJOS DŽETAS (JET) GREITESNIS UŽ GARSĄ

Pirmasis Australijoje pagamintas Sabre jet naikintojas per bandomąjį skridimą pasiekė didesnį greitį už garšą, skridamas apie 700 mylių per valandą. Šis faktas rodo, kad Australijos karo pramonė pasiekė aukštą lygį ir gali aprūpinti savo kariuomenę pačiais moderniaisiais lėktuvais.

Perversmas Persijoje

Rugpjūčio 19 dieną Teherano radijas (Persijoje) paskelbė, kad krašte įvykdytas kariškas perversmas ir pašalintas ligšiolinis ministeris pirmininkas dr. Mossadeq.

Prieš keletą gi dienų buvo pranešta, kad Mossadeqo šalininkai likvidavo bandymą įvykdyti karišką perversmą. Išeitų, kad perversmininkams vis dėl to pavyko Mossadeqo šalininkus nugalėti ir paimti valdžios vairą į savo rankas.

Nepavykus pirmajam perversmui, Persijos šachas su šeima, kurie tuo laiku, matomai sąmoningai, buvo Persijos pasienyje, pabėgo į kaimyninę valstybę, o iš ten į Italiją.

Perversmo priežastys glūdi tame, kad Mossadeqas galutinai siekė pasidaryti diktatorium, paleisti parlamentą ir panaikinti monarchinę sistemą. Šias jo pastangas aktingai rėmė komunistų partija, palaikoma Maskvos. Pas-

taruoju laiku buvo baiminamasi, kad komunistai gali padaryti perversmą ir paimti valdžios vairą į savo rankas. Nesutarimų tarp šacho ir Mossadeqo priežastys prasidėjo nuo to laiko, kai kilo konfliktas tarp Persijos ir Anglijos dėl naftos įmonių nacionalizacijos.

Netenka kalbėti, kad dabartinis perversmas neapsiėjo be amerikiečių ir anglų įtakos, nes šios abi tautos, kaip ir visos Vakarų pasaulis, nelabai pageidauja, kad komunistai įsigalėtų Artimuosiuose Rytuose.

Nujuoju ministeriu pirmininku paskelbtas gen. Zahedi, kuris, kaip atrodo, vadovavo visam perversmui. Per radiją keliomis progomis buvo pskelbta, kad Mossadeqas ir jo vyriausybė vedė kraštą į kūjo ir pjautuvo vergiją ir kad tam padarytas galas.

Palauksime tolimesnio įvykių vystymosi, nes tuo tarpu jokių išvadų dar daryti negalima.

SLAPTA KARIŠKA SUTARTIS TARP TAUTINĖS KINIJOS VYRIAUSYBĖS IR JAV-BIŲ

"New York Times" rašo, kad iš JAV-bių vyriausybės atsakingų pareigūnų patirta, jog tarp Tautinės Kinijos vyriausybės, reziduojančios Formozos saloje ir JAV-bių pasirašyta papildoma karinio pobūdžio sutartis, pagal kurią Kinijos tautinė kariuomenė, esanti Formozoje, nepradės karo veiksmų prieš komunistinę Kiniją be pasitarimo prieš tai su JAV-bių vyriausybe.

NEPAPRASTAS ŽEMĖS DREBĖJIMAS GRAIKIJOJE

Rugpjūčio 13 dienos naktį kai kurias Jonijos salyno salas, ypatingai Cephalonia ir Zante, sukrėtė nepaprastai stiprus žemės drebėjimas, - su griovės išstius kaimus ir miestus. Jau priskaitoma per 1000 žmonių užmušta ir dešimtys tūkstančių sužeistų. Eilė kaimų ir miestų visiškai sugriauti. Pagalbą teikia Amerikos, Anglijos ir kitų tautų laivynai, o taip pat Graikijos vyriausybė. Aukos nukentėjusiems renkamos visame pasaulyje.

NAUJAS SOVIETŲ RUSIJOS TAIKOS BURBULAS

Sovietų Rusijos vyriausybė, po ilgo tylėjimo pagaliau atsakė į Vakarų tautų pasiūlymą svarstyti Vokietijos suvienijimo klausimą. Savo notoje komunistai siūlo Vokietijos suvienijimo klausimą svarstyti ateinančių šešių mėnesių laikotarpyje dalyvaujant Vakarų ir Rytų Vokietijos atstovams. Kaip žinoma, Vakarai siūlo suvienijimo klausimą išspręsti pačiu teisingiausiu būdu — laisvais rinkimais į visos Vokietijos parlamentą. Su tuo rusai nesutinka, nes tokiu atveju jie gal nepravėstų nei vieno atstovo.

Sis rusų manevras, kaip pabrėžiamą Vakarų sostinėse, padarytas norint sukludyti dabartinę Vakarų Vokietijos vyriausybę, kurią sudaro krikščionys demokratai, laimėti artėjančius rinkimus. Mat, gali atsirasti pakankami naujų vokiečių, kurie patikės, kad tokiu būdu galima Vokietiją suvienyti ir balsuos už tokios politikos šalininkus. Ypatingai ruseliai bijo, kad Vakarų Vokietija neapsiginkluotų, nes tokiu atveju gali paprašyti okupantus išsinešdinti iš Rytų Vokietijos.

Dabartinė Vokietijos vyriausybė veda aiškiai prieškomunistinę politiką ir siekia Vakarų paramos suvienyti Vokietiją.

16 TAUTŲ IŠPĖJO KOMUNISTUS

16-kos tautų, kurios kovojo Korėjoje prieš komunistus, atstovai bendroje deklaracijoje išpėjo komunistus, kad jeigu pastarieji bandys vėl pradėti karo veiksmus Korėjoje, tai visos tautos vieningai pasipriešins ir kad tuo atveju karas jau netilptų Korėjos ribose, o išsiplėstų, gal būt, po visą pasaulį.

Atsakingi Amerikos valdžios ir kariuomenės pareigūnai pareiškė, kad jeigu karas Korėjoje atsinaujintų, tai būtų pavartotos atominės bombos ir kad karas išsiplėstų už Korėjos ribų.

RUSAI TURI HYDROGENO BOMBĄ

Rugpjūčio 8 dieną Aukščiausios Tarybos posėdyje Malenkovas iškilmingu tonu pareiškė, kad rusai jau taip pat turį vandenilio (hidrogeno) bombą. Toliau pripasakojo gražių frazių, tūkstančius kartų jau kartotų, apie Sovietų Rusijos taikingus siekimus, apie tautų laisvę ir t.t.

Rugpjūčio 12 dieną, kaip praneša "Pravda" išmėginta pirmoji vandenilio bomba. Amerikos mokslininkai šį faktą patvirtino. Manoma, kad Dr. Fuchas, kuris už šnipinėjimą buvo nuteistas keletu metų kalėjimo Anglijoje, išdavęs rusams vandenilinės bombos pagaminimo paslaptį.

MAISTAS RYTŲ VOKIETIJAI

Amerikos vyriausybė kartu su vokiečių valdžios institucijomis išdalino 2,6 milijono maisto pakietėlių Rytų Vokietijos, ypatingai Berlyno, gyventojams.

Rusai gi, kurie buvo žadėję 30 tūkstančių vagonų maisto iš "broliškų respublikų", taip ir nesulipdė nė vieno traukinio, o atvirksčiai, vokiečių gaminiams masiškai plaukia į "visko pertekusias" respublikas. Užtat kulgų Rytų Vokietijos "liaudies priešams" tikrai planas padidintas

Gilią užuojautą reiškiamė

Antaninai Petrikienei, jos dukteriai Elvirai ir sūnui Algiui dėl vyro ir tėvo

CELESTINO PETRIKO

staigos mirties.

Liūdentys kartu: Kun. Pr. Vaseris ir J. M. Vaserių šeima

Pabaltijo tautu atstovai KREIPIASI I PASAULIO VALSTYBES

Letuvos, Latvijos ir Estijos veiksmų memorandumas.

Naujausiųjų įvykių akivaizdoje, ypač kai Sovietų Sąjunga taikosi išeiti su nauja politine taktika Vakarų atžvilgiu, Lietuvos, Latvijos ir Estijos vadovaujantieji veiksniai paruošė ir išsiuntinėję daugelį pasaulio valstybių notų, pridėdami platesnį memorandumą apie Pabaltijo tautų patirtį jų santykiuose su Sov. Sąjunga.

Memorandume išdėstoma, kad minėtieji santykiai buvo nustatyti visos eilės laisvu noru sudarytų sutarčių, tačiau geros kaimynystės padėtis pasikeitė, kai Sovietų Sąjunga, pasinaudodama paktu su Vokietija, primetė Pabaltijo valstybėms savitarpio pagalbos sutartis, įvedė didelius kariuomenės kontingentus, o vėliau tuos kraštus ir visiškai okupavo, nors Maskva buvo iškilmingai užtikrinusi neliesianti jų suverenumo. Memorandume peržvelgiama suglaustai visa įvykių eiga, remiantis atitinkamais dokumentais. Jis baigiamas šiomis išvadomis ir šiais reikalavimais:

"Iš šios trumpos faktų ir pareiškimų apžvalgos aišku, kad SSSR Pabaltijo tautų atžvilgiu nusikalta:

a) flagrantišku laužymu sutarčių ir nesilaikymu susitarimų, kuriais buvo pagrįsti jų tarpusavio santykiai;

b) agresijos aktais, kuriais buvo pažeistos anuo metu galiojusios sutartys ir susitarimai tarp Pabaltijo ir SSSR valstybių;

c) pažeidimu tarptautinių normų, kurios tuo metu saistė tarptautinės bendruomenės narių santykius;

d) nesilaikymu Atlanto Chartoje 1941.VII.12. formuluotų 2, 3 ir 6 principų, kuriais SSSR yra tiek pat įsipareigojusi, kaip JAV ir Didžioji Britanija, padedant Sovietų Sąjungos ambasadoriui Maksimui Litvinovui parašyti Jungtinių Tautų deklaraciją, kurios integralinė dalis ir yra minėtoji Charta;

e) genocidu, pastoviai vykdančią Pabaltijo gyventojų eksterminaciją, juos kalinant, deportuojant ir žudant.

Nepaisydamos karo padarytų nuoskaudų, gedulo ir sunaikinimų, laisvos tautos nešioja savyje gilią pagarbą visoms atkovotoms laisvėms ir savo palikimui. Jos moka su spontanišku ir jaudinančiu solidarumu eiti į pagalbą neviltyje esantiems savo broliams be rasės ir religijos skirtumo. Tai buvo visiems įrodyta prieš keletą mėnesių, kai siaučiantieji gamtos elementai nusiaubė Olandiją, Belgiją ir Didžiąją Britaniją.

Ar gali tos pačios tautos ir jų vyriausybės likti abejingos visam šimtui milijonų žmonių — naujų bolševizmo aukų — Europoje, kurių moralinis ir materialinis skurdas yra religinio, ekonominio ir socialinio persekiojimo išdava? Toks abejingumas būtų lygus Vakarų kirkščioniškosios civilizacijos pagyrui išdavimui.

Tvirtas Jungtinių Tautų laikymasis Korėjos reikaluose apskritai, o sprendžiant belaisvių problemą specialiai, parodė, kad iki šiol laisvasis pasaulis visiškai nebuvo linkęs į tokios rūšies kapituliaciją ir apsisprendė, nors ir didelių aukų kaina, griežtai atsakyti į modernųjų totalitarinių valdovų veiksmus.

Tačiau jei vieno krašto ir keleto dešimčių tūkstančių belaisvių likimas patraukia tokiu dideliu laipsniu civilizuo- tų valstybių dėmesį, kiek intensyvesnės turėtų būti jų pastangos drąsiai sukludyti eksterminaciją ištisų tautų, patekusių raudonųjų imperialistų jung- nam.

Vadovaujantieji trijų Pabaltijo respublikų laisvinimo veiksniai, kilę tiesioginiai iš rezistencinių sąjūdžių atsiradusių per visokias okupacijas, apima visas politines pakraipas ir yra ištikimi savo tautų, trokštančių atgauti laisvę, valios reikėjai. Jie laiko savo pareigą:

a) priminti laisvosios tautos bausią Pabaltijo valstybių patirtį santykiuose su SSSR;

b) atkreipti atsakingų Vakarų asmenų dėmesį į tą mirtiną pavojų, į kurį patektų laisvasis pasaulis, jei patiktų bolševikų vadų pažadais, pareiškimais ir parašais;

c) prašyti JTO narius, kuriems Atlanto Charta, Jungtinių Tautų Deklaracija ir Jungtinių Tautų Paktas nėra neįvykos raidės, įtraukti į didžiųjų problemų tarp laisvės, politinės nepriklausomybės ir individualinių teisių atstatymą bolševikinio režimo prispautoms tautoms bendrai ir Pabaltijo tautoms specialiai;

d) prašyti kiekvieną laisvą tautą, kad ji statytų kaip sąlygą bet kurioms deryboms su Sovietais, jog Estija, Latvija ir Lietuva būtų išlaisvintos iš sovietinio režimo, atstatant jų nepriklausomybes.

Memorandumą pasirašė: K. Selter, Buv. Užsienio Reikalų Ministeris, Estų Tautinio Komiteto Atstovas; R. Liepinš, Buv. Finansų Ministeris, Latvijos Išlaisvinimo Komiteto Europos Centro Užsienio Tarnybos Šefas; M. Krupavičius, Buv. Žemės ūkio Ministeris, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Pirmininkas.

Nota atitinkamoms vyriausybėms buvo persiūsta Vyk. Tarybos Užsienio Reikalų Tarybos valdytojo Dr. P. Karvelio.

Atgarsiai. Dėka pabaltiečių spaudos konferencijos Hamburge, kurioje dalyvavo eilė žinių agentūrų, spaudos ir radiofonų atstovų, pranešimai apie memorandumą ir ištraukos iš jo turinio greit pasklido po visą pasaulį. Plaukia jau ir pirmieji atsakymai iš pačių vyriausybių, kurioms jis buvo įteiktas. Būdinga, kad vienas iš pirmųjų palankiai atsiliepė tolimos Tautinės Kinijos vyriausybės įgaliotas atstovas prie Jungtinių Tautų.

Kersteno rezoliucija

ir pastangos ją praveisti JAV Kongrese

SUMANYMO KILMĖ

New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas adv. S. Bredes, Jr. savo 1952 m. lapkričio mėn. 24 d. laiške ALT Sekretoriui iškėlė mintį, kad būtų daug pasitarnauta Lietuvos reikalui, jei JAV Kongresas imtųsi iširti Sovietų agresijos ir klastos veiksmus prieš Lietuvą, panašiai kaip buvo iširta Katyno skerdynė. Jis pasiūlė ALT Vykdomajam Komitetui šią sugestiją apsvarstyti.

VIENINGAS ALT VYKDOMOJO KOMITETO NUTARIMAS

Adv. Bredes laiškas buvo pateiktas artimiausiam ALT Vykdomojo Komiteto posėdžiui, įvykusiam 1952 m. gruodžio mėn. 12 d. Vieni keturi Vykdomojo Komiteto nariai už sumanyimą vienbalsiai pasisakė ir nutarė veikti jam įgyvendinti.

Sumanymui atmosfera naujoje vyriausybėje, kaip buvo tikima, turėjo būti palanki, ypačiai kad Prezidentas išrinktasis aiškiai stojęs už tautų laisvinimo politiką. Tačiau pirmiausiai teko nusistatyti dėl kelio tikslui siekti ir patirti kitų kolonijų viekių bei politinių veiksmų Amerikoje pažūras.

DVI NUOMONĖS DĖL BUDO AKCIJAI VESTI

Minėtame Vykdomojo Komiteto posėdyje pasireiškė dvi nuomonės dėl kelio siekti sumanyto įgyvendinimo. Viena nuomonė siūlė sudaryti platų amerikiečių komitetą ir jo vardu, panaudojant apmokamus specialistus (Public Relations agents), per spaudą, radiją ir kitais būdais per visuomenę daryti spaudimą į Kongresą. Antroji nuomonė buvo už tai kad reikėtų daugiau pasikliauti savomis lietuviškomis jėgomis ir tiesioginiu keliu organizuoti galimai didesnę paramą Administracijoje ir Kongreso narių tarpe. Pastarosios nuomonės šalininkai nemano, kad būtų taktiška vykdyti spaudimą iš šono po to, kai Eisenhowerio Administracija vis aiškiau pradėjo pasisakyti vykdydanti laisvinimo politiką. Be to, samprotauta, kad pasitelkimas profesinių specialistų gali pareikalauti ir per daug didelių, ALT izdui nepakeičiamų, išlaidų.

PASIKALBĖJIMAS SU KONGRESMANU SHEEHAN

Tame pat posėdyje buvo sutarta artimiausioje ateityje pasimatyti su kongresmanu Timothy P. Sheehan iš Chicago, kuris savo laiku buvo narys Kongreso komiteto, tyrinėjusio Katyno skerdynę. Buvo manyta, kad pasikalbėjimas su juo suteiks kai kurių naudingų informacijų susidaryti vaizdū apie sumanymui praveisti procedūrą. Po kelių dienų ALT Vykdomojo Komiteto narys

riai su juo susitiko. Kongr. Sheehan ne tik pritarė ALT sumanymui, pateikdamas kai kurių sugestijų, bet ir pažadėjo savo paramą.

Į pasitarimą buvo atvykęs ir čikagieš Public Relations įstaigos atstovas Mr. Ward Walter, kuris apsiėmė pasiūlyti savo planą, kaip visą akciją organizuoti. Netrukus toks planas buvo pateiktas. Jame svarbiausiai buvo numatyta sudaryti platų komitetą ir, apmokamų specialistų pagalba, veikti per spaudą, radiją, televiziją ir kitais keliais.

Dėl jau minėtų motyvų Vykdomojo Komiteto narių daugumai šis planas neatrodė priimtinas, tačiau jie nutarė dar pasitarti su kolonijų veikėjais bei lietuvių politiniais veiksniais Amerikoje.

PASITARIMAI BOSTONE IR NEW YORKE

Sausio mėn. 9-10 dienomis Bostone įvykusio BALFo Seimo proga buvo pasiūlyta Bostono ALT Skyriui sušaukti Massachusetts valstijos veikėjų konferenciją, daugiausiai tikslu aptarti su sumanymu susijusius klausimus ir patirti veikėjų nuomones. Tokia konferencija įvyko sausio mėn. 11 d. Dalyvavusieji pasisakė už tai, kad ALT vadovybė turėtų, išnaudodama lietuvių kilmės Amerikos piliečių svorį politiniame gyvenime, pasitikėti daugiau savo jėgomis ir kreiptis tiesiai į Kongresą, drauge užsitikrinant Administracijos paramą; šitoks kelias būtų ir ekonomiškessnis. Be to; jei Lietuvos pagrobimo tyrinėjimo komitetas bus sudarytas, jam dirbant, savaime išsivystys propaganda Lietuvos naudai.

Panašia prašme buvo pasisakyta ir lietuviškųjų veiksmų Amerikoje atstovų specialiai sausio mėn. 12-13 d.d. New Yorko ALT Vykdomojo Komiteto sušauktoje konferencijoje, kurioje be Vykdomojo Komiteto dalyvavo Informacijos Centro direktorė, pirmasis sumanyto iškėlėjas New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas, Lietuvos Pasituntinybės atstovas ir Lietuvos Laisvės Komiteto nariai.

GALUTINIS NUSISTATYMAS

Minėti samprotavimai, patirta kitų veikėjų nuomonė, pagaliau ir kai kurių draugų Kongreso narių tarpe pareiškėtas abejingumas dėl Public Relations įstaigų paslaugų, siekiant praveisti koki sumanyimą Kongrese, vertė ALT Vykdomajį Komitetą galutinai pasirinkti tokį kelią sumanymui realizuoti: surasti Atstovų Buto narį, kuris apsiimtų įteikti Atstovų Butui atitinkamą rezoliuciją, siūlančią iširti Pabaltijo kraštų pagrobimą; užsitikrinti sumanymui pritarimą ir paramą iš Prezidento Eisenhowerio ir Valstybės Departamento; lygiagrečiai ieškoti sumanyto rėmėjų ir kitų kongresmanų, ypačiai Atstovų Buto vadų tarpe; ieškoti paramos didžiojoje Amerikos spaudoje. Buvo neabejojama, kad ALT nariai, skyriai, kooperuojančios organizacijos ir visa patriotinė Amerikos lietuvių visuomenė energingai įsijungs į plačią akciją sumanymui įgyvendinti.

REZOLIUCIJOS SPONSORIUS

Tuoju po Vasario 16-tosios minėjimų buvo nutarta kreiptis į Atstovų Buto narį kongresmaną Charles J. Kersten iš Milwaukee, Wis., ir prašyti jį sutikti įteikti Atstovų Butui rezoliuciją, siūlančią paskirti komisiją tikslu iširti Sovietų agresijos ir klastos veiksmus Pabaltijy. Šis kongresmanas jau anksčiau buvo žinomas kaip nuosirdus pavergtų tautų užtarėjas ir laisvinimo politikos šalininkas. Jis yra autorius Amendment to Mutual Security Act, kuriuo rezistenciniams judėjimams pavergtuose kraštuose buvo paskirta 100 milijonų dolerių. Be to, kongr. Kersten New Yorko turėtame Lietuvos Nepriklausomybės minėjime buvo pasakęs labai palankią ir reikšmingą kalbą.

Į kongr. Kersten šiuo reikalu kreipėsi Informacijos Centro direktorė p-lė M. Kižytė ir tuoj pat gavo jo sutikimą. Jis tik prašė duoti jam kiek laiko į reikalą įsigilinti ir palaukti patogaus politinio momento rezoliucijai Atstovų

Bute pateikti.

PREZIDENTO EISENHOWERIO PALANKUMAS SUMANYMUI

ALT vadovybei rūpėjo iš anksto gauti sumanymini Administracijos pritarimą ir paramą.

ALT delegacija, kovo mėn. 26 d. atsilankiusi Baltuosiuose Rūmuose, Prezidentui Eisenhoweriui įteikė memorandumą, kurio vienas punktas kalbėjo apie reikalą JAV Kongresui iširti Pabaltijo kraštų pagrobimą. Be to audien- cijos metu dar dviem atvejais buvo šis klausimas Prezidentui pateiktas: oficialioje ALT Sekretoriaus kalboje ir audiencijos pabaigoje su Prezidentu besišnekučiuojant. ALT Sekretorius, prieš atsisveikinant delegacijai su Prezidentu, dar kartą paprasė sumanymini Prezidento paramos primindamas, kad Kongresas panašaus reikalo kartą jau yra ėmėsis, būtent, iširdamas Katyno skerdynę, ir nurodė, kad Pabaltijo atveju yra tūkstančiai gyvų liudininkų, savo akimis mačiusių ir patyrusių Sovietų agresijos ir apgaulės veiksmus. Tada Prezidentas paklausė, ar JAV Kongresas šiuo reikalu iki šiol yra ką daręs. Kai iš ALT delegaciją lydėjusio kongresmano gavo neigiamą atsakymą, Prezidentas vėl paklausė: ar kas įteiks Kongresui atitinkamą rezoliuciją? Kongresmanas Kersten atsakė, kad jis apsiėmęs tai padaryti. Tada Prezidentas nurodė jam, prieš rezoliuciją įteikiant, pasitarti su Valstybės Sekretorium Dulles.

Iš šito pasiklabėjimo visiems buvo aišku, kad Prezidentas ALT sumanymini yra palankus ir pritaria kongr. Kersteno akcijai Kongrese.

Vėliau, kai jau Atstovų Butui įteikta Rezoliucija 231 buvo pasiūsta Prezidentui Eisenhoweriui, šis kongresmanui Kersten savo laiške, tarp kita ko, taip rašė:

"Aš atsimenu kovo mėn. 26 d. Amerikos Lietuvių Tarybos delegacijos vizitą ir mūsų pasikalbėjimą apie eventualų kongresinį tyrinėjimą ta prasme, kaip išreikšta Jūsų rezoliucijoje. Aš tikiu, kad bus pasitarnauta naudingam tikslui, Amerikos žmonėms pateikiant faktus apie tai, kas iš tikrųjų įvyko Pabaltijo valstybėse jas "inkorporuojant". Jei atstovų Butas paskirs komitetą šitam reikalui iširti, aš komiteto darba sekis su atydziumu interesu".

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO PAŽADAS KOOPERUOTI

Vadovaudamasis Prezidento nurodymu, kongr. Kersten Rezolucijos projekto kopiją pasiuntė Valstybės Sekretoriui prašydamas jo paramos. Valstybės Sekretorius, tuo metu išvykusio iš Amerikos, vardu jo pavaduotojas balandžio mėn. 14 d. laiške iškėlė sumanyimą ne tik užgyrė, bet ir pasiūlė rezolucijos redakcijoje visą eilę pataisų, kurios labai sustiprino rezolucijos reikšmę. Pavyzdžiui, kongr. Kersten pateiktame rezolucijos projekte pasiūlyta išbraukti žodžius "still" ir "formerly free" iš sakinio "Whereas the Government of the United States of America still maintains diplomatic relations with the formerly free governments of the Baltic nations..."; be to, pasiūlyta vietoje žodžio "annexation" vartoti žodį "seizure", o vietoje "incorporation" — "forced incorporation" ir dargi kabutėse. Šitos pataisos reflektuoja labai aiškų Amerikos valdžios nusistatymą nepripažinti Sovietų agresijos ir klastos pasekoje susidariusios padėties Pabaltijo kraštuose.

Visos šios pataisos buvo inkorporuotos į Atstovų Butui įteiktos rezolucijos, tada pavadintos "House Resolution 231", tekstą. Tenka pažymėti, kad pirmąją rezolucijos projekto redakciją, kongr. Kersten tarėsi su Atstovų Buto pirm. (Speaker) J. W. Martin, Jr.

Be to, minėtame laiške Valstybės Sekretoriaus pavaduotojas pažadėjo Valstybės Departamento kooperavimą su tyrinėjimo komisija, kai tokia bus paskirta.

(Bus daugiau)

Pavergtoje Tėvyneje

Pakeista LTSR valstybinė vėliava.

Vilniaus radijas liepos 21 d. paskelbė LTSR aukščiausios tarybos prezidento įsaką dėl Tarybų Lietuvos valstybinės vėliavos. Jo turinys toks:

"1. Patvirtinti naują LTSR valstybinę vėliavą ir jos apdarymą. LTSR valstybinę vėliavą sudaro audekals susidedantis iš trijų horizontaliai išdėstytų juostų: viršutinės raudonos spalvos, sudarančios 8/12 vėliavos ploto; vidurinės baltos spalvos, sudarančios 1/12 bėliavos ploto; apatinės žalios spalvos, sudarančios 3/12 ploto. Vėliavos audeklo raudonoje dalyje, kairiame viršutiniame kampe, yra auksiniai pjautuvai ir kūjis, o viršum jų raudona penkiakampė žvaigždė, apgaubta aukso apveja. Vėliavos pločio ilgio santykis 1:2. 2. Pateikti LTSR aukščiausiajai tarybai patvirtinti pasiūlymą dėl atitinkamo LTSR konstitucijos 117 straipsnio pakeitimo bei papildymo". Įsaką yra pasirašę T. Lietuvos aukščiausios tarybos prezidento pirmininkas J. Paleckis ir sekretorius Naujėlis.

Vėliavos staigus pakeitimas atskle-

džia savotiškai įdomią padėtį:

Sovietinė respublika... atsikako... grynai sovietinės raudonosios vėliavos ir įsiveda "trispalvę". Žino okupantai, kad Lietuvos žmonės niekad raudonosios vėliavos nemėgo ir nemėgsta. Kad ji ir šiaip jau Europoje nemėgiama, tai pasirodė ir per Berlyno bei sovietinės Vokietijos zonos sukilimą, kai gyventojai raudonąsias vėliavas sudraskė ir sudegino. Žinoma, gražinti Lietuvai tikrąją trispalvę geltona-žalia-raudona — okupantai nediršo. Naujosios vėliavos įsivedimas tai tik akių dūmimas. Bolševikiniai uzurpatoriai tokiais mostais stengiasi numalšinti augantį Lietuvos gyventojų nepasitenkinimą. Bet tai jiems nepavyks. Kiekvienas lietuvis pavergtoje tėvyneje, tremtyje Sibire ir bet kuriam pasaulio krašte žinos kaip įvertinti šią bolševikinę "trispalvę" kombinaciją ir brangins, kaip ligi šiol, tikrąją mūsų tautos trispalvę geltona-žalia-raudona. Tautinė, valstybinė vėliava — tai ne audeklo gabalas, kurį okupantas galėtų pagal savo užgaidas nudažyti. Lietuvių tauta pergyvena jau kelintą okupaciją ir kiekvie-

nas okupantas stengėsi užmesti jai savo spalvas. Tėiava lietuviui liko ir liks ištikimi svo tikrajai trispalvei, už kurią daug mūsų brolių ir seserų yra savo gyvybes paaukavę ir kurios ženkle vieną dieną atsikurs laisva, nepriklausma Lietuva.

Pakeitimai Lietuvos komunistų vadovybėje.

Kaip matyti iš okup. Lietuvos radijo ir kom. spaudos pranešimų, okup. Lietuvos komunistų vadovybėje vyksta žymių pakeitimų. Jau kiek anksčiau buvo paskelbta, kad Lietuvos komunistų partijos vadovybei ir ministerių tarybai buvo prikišta stambių trūkumų politiniame darbe ir vadovavime ikinėse bei kultūrinėse srityse. Šių metų birželio 18 d. "Tiesa" Nr. 142 apie tą įvykį, apsvarstyta Lietuvos kp centro komiteto plenumu, taip oficialiai skelbia: "Plenumas pažymėjo rimtas klaidas bei trūkumus Lietuvos kp centro komitete ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos darbe ir visų pirma buvimą iškraipymų vykdančios mūsų partijos leninė-stalininė nacionalinę politiką. Tie iškraipymai ypač pasireiškė lietuviškų nacionalinių kadru silpnu ugdymu bei iškėlimu į vadovaujantį partinį, tarybi-

(Nukelta į 3 psl.)

1953 m. rugpjūčio 26 d.

Pasaulio lietuvių seklyciose

ARGENTINA

Kalbėjosi su Eisenhowerio broliu. Amerikos prezidento broliui Dr. Miltonui Eisenhoweriui lankantis Argentinoje, vietos lietuviai suėjo su juo į kontaktą, įteikdami raštą, kuriuo dėkojama prezidentui už jo palankumą Lietuvai ir prašoma taip pat ir ateityje veikti Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų išlaisvinimo naudai.

D. BRITANIJA

Inž. S. Šalkauskas išrinktas Anglijos Fizikos Instituto nariu. Jis yra jau tarptautiniai pasiūlymą išradėjas. Neseniai Kopenhagoje, tarptautinio rentgenologų kongreso metu, įvyko ir elektro-medicininių įrengimų paroda, kurioje buvo išstatyta eilė inž. Šalkausko konstrukcijos darbų.

ITALIJA

Italijos dienraštis "Il Quotidiano" liepos 26 dienos laidoje ilgą straipsnį priminė Pabaltijo valstybių okupacijos sukaktį. Straipsnio autorius — žinomas čekoslovakškos kilmės amerikietis žurnalistas G. E. R. Gedys. Jis ilgą laiką buvo "New York Times" korespondentu Maskvoje ir iš arti stebėjo Pabaltijo valstybių okupacijos eigą. Autorius vaizdžiai aprašo, kaip Lietuva Latvija ir Estija prieš jų valią buvo įjungtos į Sovietų Sąjungą ir kaip buvo sugriauta jų kultūrinė pažanga ir socialinė bei ekonominė gerovė.

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

BALFo aukos lietuviams tremtiniams Europoje.

Per pirmąjį šių metų pusmetį BALF as išsiuntė iš Amerikos į Europą tremtinių šalpai: 35.670 svarų riebalų už 5.138.48 dol., 83.066 svarus rūbų, avalynės ir lovos patalynių už 88.226.50 dol. ir pinigais 18.557.54 dol., viso 111.922.54 dol.

Federalinė Amerikos valdžia per BALFą paskyrė lietuviams tremtiniams Europoje pieno miltelių 60.000 svarų, vertės 10.200.— dol. Iš vieno svaru pieno miltelių gaunama 4 kvortos pieno. Urno kaina pieno miltelių svaras kainuoja 17 c. Valdžia paskyrė BALFui šiuos pieno miltelius nemokamai. Pirmoji dalis šios siuntos — 25.000 sv. jau išsiųsta į Vokietiją ir

Austriją. Netrukus bus išsiųsta likusi dalis. BALFo centro valdžia veda derybas su valdžios atstovais, kad paskirtų tremtiniams didesnį kiekį sviesto.

Amerikos valdžia sutiko ir toliau apmokėti BALFo siuntas.

Per pirmą pusmetį BALFas išsiuntė tremtiniams maisto ir kitokių gerybių 118,736 svarus. Šių gerybių jūros transportą apmokėjo Amerikos valdžia, o juos išskirstė Vokietijoje CRALOG—Vokiečių valdžios sąskaiton. Jeigu lietuviai Amerikoje būtų nesusiorganizavę į vieną šalpos organizaciją ir neturėtų BALFo ir aukotojai turėtų tas gerybes siųsti patys paštu, kaip tai daro kai kurie aukotojai, tuo atveju už šio maisto ir rūbų persiuntimą paštu reikėtų sumokėti 16,623.04 dol. Ši lietuviams teikiama per BALFą privilegija nemokamai siųsti tremtinių šalpai maistą ir rūbus daros dar svarbesnė, kai įstgalios žymiai aukštesni pašto siuntinių tarifai. Selpdami tremtinius per BALFą kasmet sutaupemo aukotojams keliasdešimt tūkstančių dolerių. Šia nemokamo siuntimo privilegija naudojasi BALFas tik tuo atveju, kai suaukotas gerybes siunčia urmu ir dideliais kiekiais. Pavienių ir privačių paketėlių BALFas negali siųsti.

* Lietuvos Generaliniam Konsulatui New Yorke šiemet liepos mėnesį suėjo 30 metų. Dabartinis generalinis konsulas J. Budrys tas pareigas eina nuo 1936 m. rugsėjo 3 dienos.

* Kunigų Vienybės seimas Chicagoje įvyks rugsėjo 16-17 d.d. Ta proga bus ir Kauno Arkiv. Metropolito J. Skvirecko 80 metų jubiliejaus pagerbimas-akademija.

* "Teisinių žodis" birželio mėn. numeryje, tarp kito, praneša statistines žinias apie Lietuvos teisinių nuostolių sovietų ir vokiečių okupacijų metu. Iš viso nužudyta ar ištremta per pirmąją sovietų okupaciją 122 teisininkai, arba apie 19% visų teisininkų. Vokiečių okupacijos metu nužudyti 27 teisininkai, 8 nukankinti kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose, 127 kaliniai kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Tame pačiame numeryje plačiai paminimas ir buv. teisingumo ministris Dr. A. Tamošaitis.

* Leidykla "Sūduva" įsigijo naujas mašinas: linotipą ir kelias spausdinamas mašinas.

* "Laivininkystė ir žvejyba". Tokiu pavadinimu prie "Technikos Žodžio" pradėtas leisti Lietuvos Jūrininkų Sąjungos užsienyje organas. Redaguoja Povilas Mažeika 110 Upton Ave., Providence, Rhode Island). Jūrininkų Sąjungos atstovas prie "Teisinių žodžio" yra Stasys Vainoras (1739 S. Halsted Street, Chicago).

* P. Tautvaiša, žinomas lietuvių šachmatininkas Davenport (Iowa) įvykusiose žaidynėse liko Trans-Mississippi pirmenybių nugalėtojas.

* Donatas Šatas baigė Illinois Technologijos institutą ir gavo chemijos inžinieriaus laipsnį.

* Ada Korskaitė, 21 metų amžiaus, 1949 m. atvykusi iš tremties į JAV, išrado naują būdą keraminiams medaliams daryti.

KANADA

* "Lietuviai Kanadoje" — Kanados lietuvių prekybininkų, promonininkų ir amatininkų Sąjungos "Verslas" Toronto valdyba nutarė išleisti tokiu titulu vienkartinį informacinį leidinį. — KLB krašto valdyba yra numaciusi išleisti leidinį "Kanados Lietuviai", kuriame turės atsispindėti daugiausia istorinė ir kultūrinė lietuvių įsikūrimo Kanadoje raida.

* Jaunas lietuvis V. Alksninis sėkmingai baigė teisų studijas Toronto universitetuose ir advokatų institutą.

* Dr. A. Paplauskas-Ramūnas, Otavos ir Montrealio universitetų profesorius, pasirašė su Herderio leidykla sutartį Freiburge bendradarbiauti jos leidžiamoje didžioje Pedagoginių Mokslių Enciklopedijoje.

URUGVAJUS

* Lietuvis gavo aukso medalį. Juozas Petruškevičius gavo aukso medalį ir pagyrimo lapą iš įvairių organizacijų už tai, kad sėkmingai padėjo užgesinti didelį pavojingą gaisrą, naftos sandėlyje ir tuo būdu išgelbėjo daug gyvybių ir turto.

* Pasiųmėjo lietuvis sportininkas. Viktoras Cieslinskas, žinomas Urugvajaus krepšinio žaidėjas, pasaulinės Olimpiados dalyvis padėjo Urugvajaus komandai laimėti Pietų Amerikos meisterio vardą.

"NUOŠIRDŽIAI TIKIU GREITU PABALTIO TAUTŲ IŠLAISVINIMU"

Diplomatų atsakymai į lietuvių, latvių ir estų memorandumą.

Atsakymai į notą ir memorandumą, kuriuos lietuvių, latvių ir estų kovai už savo tautų laisvę vadovaujantys veiksniai paruošė ir išsiuntinėjo daugumai pasaulio valstybių vyriausybių, plaukia iš įvairių pusių.

Iš Jungtinių Tautų Politinių Reikalų Departamento ir Saugumo Tarybos šefo F. Y. Chai gautas toks laiškas, datuotas 1953 m. liepos 28 d.:

Brangus Pone Dr. Karveli!

"Džiaugiuosi galėdamas Jums patvirtinti gavimą Jūsų 1953 m. birželio 26 d. rašto, pasirašytą K. Selter, R. Liepinš ir M. Krupavičiaus, adresuotą Jungtinių Tautų Visuotinio Susirinkimo pirmininkui.

Šitas laiškas bus perduotas jo žiniai, kada Prezidiumas susirinks vyriausioje būstinėje New Yorke.

Teiktės priimti, mano brangus Pone Dr. Karveli, mano nuolankiausias sveikinimus".

Nuolatinė Graikų Delegacija prie Jungtinių Tautų savo š. m. liepos mėn. 20 d. rašte Dr. P. Karveliui, VLIKO Vykdamosios Tarybos Užsienių Reikalų Tarnybos Valdytojui, rašo:

Turiu garbės patvirtinti gavimą Jūsų 1953 m. birželio 30 d. rašto, kuriuo man persiuntėte memorandumo tekstą apie Pabaltijo Valstybių patyrimus santykiuose su Sovietų Sąjunga, kurį aš nedelsdamas perdaviau savo Vyriausybei.

Užtikrinamas Jums susidomėjimą, kuriuo aš skaičiau šį dokumentą, aš Jus, Pone, prašau priimti mano labai aukštos pagarbos pareiškimą.

pas. Alexis Kyrou

Nuolatinis Graikijos Atstovas

prie Jungtinių Tautų

Kiniečių Delegacija prie Jungtinių Tautų savo š. m. liepos mėn. 24 d. rašte Dr. P. Karveliui rašo:

Gerbiamasai: Dėkodamas turiu garbės patvirtinti gavimą Jūsų 1953 m. birželio 20 d. laiško drauge su keturiomis kopijomis memorandumo "Baltijos Valstybių patyrimai santykiuose su Sovietų Sąjunga", ir norėčiau Jus painformuoti, kad

turi sunkumų apsirūpinti apavu. Bolševikinė netvarka matosi čia kiekviename žingsnyje. Tuo tarpu kai Lietuviai, nepriklausoma, ir Lietuvoje prekių netrūko. Visi žinome, kaip tada buvo. O sovietinės okupacijos metais nuo 1944 metų ligi dabar kaip yra? Vis dėlto įdomus faktas, kad per devynis me us bolševikinės valdžios Lietuvoje, ir karui seniai jau pasibaigus, tarybinis ūkis Lietuvoje vystosi taip pat nenormaliai, kaip visas Sovietų Sąjungos ūkis per išstisus 35 metus.

Kaip labai sovietinė valdžia nemoka ūkio tvarkyti, matosi iš pačios tarybinės spaudos prisipažinimų. Štai "Tiesos" 128-tame numeryje skaitome, kad "pažeidė gamybos planus odos ir avalynės pramonės įmonės... Pirmajame ketvirtyje ir balandžio mėnesyje "Inkaro" kombinatas liko skolingas vartotojams 55.000 porų pavasario vasaros asortimento avalynės, kuri turi didelę vartotojų paklausą. Vietoje to buvo pagaminta neužplanuotos 42,3 tūkstančio porų guminės avalynės, kuri šiuo metu negali būti realizuojama. Dėl žemos produkcijos kokybės ir asortimentinių užduočių neįvykdymo kombinatas turi didelius nuostolius... Ne maži nuostoliai pasidarė ir dėl broko. Dar juokingiau esą "Elnio" kombinatas, kur "vis dar tebegaminami uždarai rudeninės avalynės fasonai, kurie dabar neturi reikiamos paklausos". Iš tikrųjų keistas tai kraštas, kur pavasariu ir vasarai atėjus tebegaminama rudens ir žiemos avalynė. Arba vėl: "Elnio" kombinatas vaikams ir paaugliams nepagamines nė vienos poros batus, o turėjo būti pagaminta tūkstančiai porų. Bet už tai kombinatas pagaminęs tokios spalvos batų, kurios niekas nenori pirkti. Spalva iš viso esanti nevienoda. Prisipažįstama ir prie visos eilės kitų trūkumų.

Jau ko, bet batų Lietuvoje galėtų ir netrūkti. Yra juk fabriku, yra dirbtuvių ir žaliavos. Ir vistiek gyventojai turi sunkumų apsirūpinti apavu. Bolševikinė netvarka matosi čia kiekviename žingsnyje. Tuo tarpu kai Lietuviai, nepriklausoma, ir Lietuvoje prekių netrūko. Visi žinome, kaip tada buvo. O sovietinės okupacijos metais nuo 1944 metų ligi dabar kaip yra? Vis dėlto įdomus faktas, kad per devynis me us bolševikinės valdžios Lietuvoje, ir karui seniai jau pasibaigus, tarybinis ūkis Lietuvoje vystosi taip pat nenormaliai, kaip visas Sovietų Sąjungos ūkis per išstisus 35 metus.

Kaip labai sovietinė valdžia nemoka ūkio tvarkyti, matosi iš pačios tarybinės spaudos prisipažinimų. Štai "Tiesos" 128-tame numeryje skaitome, kad "pažeidė gamybos planus odos ir avalynės pramonės įmonės... Pirmajame ketvirtyje ir balandžio mėnesyje "Inkaro" kombinatas liko skolingas vartotojams 55.000 porų pavasario vasaros asortimento avalynės, kuri turi didelę vartotojų paklausą. Vietoje to buvo pagaminta neužplanuotos 42,3 tūkstančio porų guminės avalynės, kuri šiuo metu negali būti realizuojama. Dėl žemos produkcijos kokybės ir asortimentinių užduočių neįvykdymo kombinatas turi didelius nuostolius... Ne maži nuostoliai pasidarė ir dėl broko. Dar juokingiau esą "Elnio" kombinatas, kur "vis dar tebegaminami uždarai rudeninės avalynės fasonai, kurie dabar neturi reikiamos paklausos". Iš tikrųjų keistas tai kraštas, kur pavasariu ir vasarai atėjus tebegaminama rudens ir žiemos avalynė. Arba vėl: "Elnio" kombinatas vaikams ir paaugliams nepagamines nė vienos poros batus, o turėjo būti pagaminta tūkstančiai porų. Bet už tai kombinatas pagaminęs tokios spalvos batų, kurios niekas nenori pirkti. Spalva iš viso esanti nevienoda. Prisipažįstama ir prie visos eilės kitų trūkumų.

Jau ko, bet batų Lietuvoje galėtų ir netrūkti. Yra juk fabriku, yra dirbtuvių ir žaliavos. Ir vistiek gyventojai turi sunkumų apsirūpinti apavu. Bolševikinė netvarka matosi čia kiekviename žingsnyje. Tuo tarpu kai Lietuviai, nepriklausoma, ir Lietuvoje prekių netrūko. Visi žinome, kaip tada buvo. O sovietinės okupacijos metais nuo 1944 metų ligi dabar kaip yra? Vis dėlto įdomus faktas, kad per devynis me us bolševikinės valdžios Lietuvoje, ir karui seniai jau pasibaigus, tarybinis ūkis Lietuvoje vystosi taip pat nenormaliai, kaip visas Sovietų Sąjungos ūkis per išstisus 35 metus.

Arba štai ir kitos branžos: Atėjo pavasaris ir vasara, maudymosi sezonas. "Tiesa" skundžiasi, kad "Laimės fabriks iki šiol niekaip negali įsisiūbuoti ir pradėti gaminti maudymosi kostiumus. Gal būt tie kostiumai pasirodys tik tada, kai vandenys bus padengti ledu... Žinoma, nusimaudyti galima ir be kostiumo. Šiek tiek sunkiau yra išsiversti be avalynės, bet ir nuo šio buržuazinio papročio galima atrasti ir pamažu vėl grįžti prie tikro proletariško apavo — šerpių ir vyžų.

Grįžusiųjų į Lietuvą likimas.

Vokietijos Krašto Valdybą šiomis

ESTŲ NAMAI SYDNĖJUJE

Estų bendruomenė Sydnėje turi nuosavus, gražius dviejų aukštų namus, esančius Campbell gatvėje. Namai pastatyti 1940 metais ir tuo laiku kainavo £6,500. Estų tautinis klubas turi 400 narių.

Estų emigracija į Australiją prasidėjo 1925-27 metais ir pirmieji transportai susidėjo daugiausia iš specialistų: mechanikų, stalių, batsiuvių ir pan.

Estų namuose yra didelė salė susirinkimams, skaitykla ir biblioteka su apie 10.000 tomų knygų, didelis biliardo kambarys, valgykla, kur duodami tautiniai estų valgiai ir gražiai įrengtas komiteto kambarys.

Estų namuose vyksta labai gyva tautinė veikla. Ten randa vietos visi: dainininkai, šokėjai, menininkai ir t.t.

O kada mes turėsim savo namus? Juk mūsų bendruomenė kur kas didesnė, o namų reikalas juda be galo lėtai.

tas memorandumo kopijas esu pasiuntęs savo Vyriausybei.

Kiniečių Vyriausybė ir tauta, iš patyrimo gerai žinodamos agresyvią Sovietų Sąjungos politiką per paskutinius dešimtmečius, visuomet jautė didelę simpatiją Baltų tautų didvyriškai kovai už nepriklausomybę ir laisvę.

Būdamas savo krašto nuolatinis atstovas prie Jungtinių Tautų, aš pakartotinai esu nurodęs dažnus Sovietų Sąjungos nusikaltimus sulaužant sutartis, pasirašytas tiek tarp Sovietų Sąjungos ir Kinijos, tiek ir tarp Sovietų Sąjungos bei Baltijos Valstybių, įvykdant ginkluotą kitų valstybių užpuolimą ir žmonių pavergimą bei žudymą karinėje okupacijoje ir t. t.

Reikšdamas savo pagarbą Jūsų taurioms šioje byloje pastangoms, aš nuoširdžiai tikiu trijų Baltijos Respublikų sėmingu išlaisvinimo sąjūdžiu ir greitu Baltijos tautų išlaisvinimu iš imperialistinio Sovietų Rusijos viešpatavimo.

Turiu garbės likti Jūsų ištikimas

pas. Tingfu F. Tsiang

Nuolatinis Kinijos Atstovas

prie Jungtinių Tautų

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE (Perkelta iš 2 psl.)

nį ir ūkinį darbą. Plenumas pasmerkė partinių organų plačiai praktikuojamą administravimą vietoj masinio-politinio darbo vystymo. Plenumas taip pat atskleidė stambius trūkumus bei klaidas stiprinant kolūkius organizaciniu-ūkiniu atžvilgiu.

Kaip toliau pažymima, plenumas "pripažino reikalingu ryžtingai ištaisyti padarytas klaidas ir nužymėti konkrečias priemones".

Po to "prisipažinimo kaltais" plenumas parūpino centro komiteto antruosį sekretorium išrinko V. Niunką, centro komiteto sekretorium K. Liadi, opapildomai į centro komiteto biuro sudėtį — K. Liadi, Min. Tarybos Pirmininko pirmąjį pavaduotoją M. Šumauską, E. Ozari ir vidaus reikalų ministrį J. Vildžiūną, pakeitusį anksčiau į tą vietą paskirtą rusą P. Kundakovą. Kaip ir kodėl Kundakovas buvo atstatytas, oficialiuose pranešimuose nieko nesakoma.

Tačiau šių stambesnių pakeitimų dar neužtenka — buvo pakeisti taip pat visa eilė kitų atsakingų pareigūnų, būtent: tas pats plenumas patvirtino centro komiteto partinių, profesinių ir komunistinio jaunimo organų skyriaus vedėju kp centro komiteto biuro narį F. Bieliauską, pramonės transporto skyriaus vedėju E. Czarskį, propagandos ir agitacijos skyriaus vedėju J. Smilgevičių, žemės ūkio skyriaus vedėju — S. Juozapavičių, mokslo ir kultūros skyriaus vedėju — S. Lazutką, o administracinių ir prekybinių-finansių organų skyriaus vedėju — J. Jurgaitį. Kurie pareigūnai, kaip "netinkami ir pridarę stambių klaidų", buvo atleisti, oficialiame pranešime neminima. Kadangi šie visi pakeitimai buvo padaryti daugiausia pagal Berijos patvarkymus, tai kyla klausimas, kiek iš jų šiuo metu toliau tebeina savo pareigas.

Liepos 18 d. pranešime per Vilniaus radiją skelbiama, kad VI

Lietuvos kp centro komiteto plenumas "su dideliu susidomėjimu iš klausė pranešimo apie antipartinę ir antivalstybinę liaudies prieš ir išdaviko Berijos veiklą, kuri padarė Lietuvos kp ck gen. sekretorius Mičiuka (vietoj Sniečkaus?)".

Mičiukos pareiškimu, "visos tarybinės tautos yra dėkingos už Berijos demaskavimą, kuris norėjo tarybines tautas nuvesti į prarajį ir parduoti imerialistams... Berija norėjo amerikiečių-anglų imerialistų interese išprovokuoti pilietinį karą tarp tarybinių tautų... Būdinga, jog visai nieko neminima apie Sniečkų ir kt. aukštus Lietuvos kp pareigūnus.

Užsienio spauda plačiau rašo apie valymus, šiuo metu vykstančius tarp komunistų žymių partijos pareigūnų ir kom. vyriausybių. Krito Lietuvos duobkasy Dekanozovas, taip pat pašalintas Azerbeidžiano min. pirmininkas ir visa eilė kitų. Vokiečių "Ruhrwacht" rašo, kad po Berijos kritimo valymai ypač eina Estijoje ir Ukrainoj. Ukrainoj likviduotas vidaus reik. ministris Mečikas, Estijoje iš teisingumo ministerio vietos buvo pašalintas rusas Usenk. Anot laikraščio, vis daugiau žymių, rodančių, kad Vidurio ir Rytų Europos erdvė nuo Eisenacho (vid. Vokietijoje, okupuotoj bolševikų) iki Vilniaus, nuo Berlyno iki Kievo yra apimta sovietiniam imperializmui pražūtingos krizės. Panašių atsiliepimų užsienio spaudoj yra ir daugiau.

Bolševikai prisipažįsta prie ūkinės netvarkos.

Žmogus laisvajame pasaulyje nelaužo sau galvos, kur kokią preką gauti. Nueina jis į krautuves, kurios kimšte prikimštos įvairiausių prekių, pasirenka kas reikia ir nusiperka. O jei nenori ar negali iš karto visų pinigų sumokėti, gali gauti lengvomis sąlygomis išsimokėtina. Prekėms gauti nereikia nei iš namų išeiti, jas pristato į namus pagal užsakymus Vakarų pasaulyje pre-

kės pirkėjų ieško, o ne pirkėjas prekių. Normaliame, tvarkingame ūkyje taip ir turi būti.

Kol Lietuva buvo laisva, nepriklausoma, ir Lietuvoje prekių netrūko. Visi žinome, kaip tada buvo. O sovietinės okupacijos metais nuo 1944 metų ligi dabar kaip yra? Vis dėlto įdomus faktas, kad per devynis me us bolševikinės valdžios Lietuvoje, ir karui seniai jau pasibaigus, tarybinis ūkis Lietuvoje vystosi taip pat nenormaliai, kaip visas Sovietų Sąjungos ūkis per išstisus 35 metus.

Kaip labai sovietinė valdžia nemoka ūkio tvarkyti, matosi iš pačios tarybinės spaudos prisipažinimų. Štai "Tiesos" 128-tame numeryje skaitome, kad "pažeidė gamybos planus odos ir avalynės pramonės įmonės... Pirmajame ketvirtyje ir balandžio mėnesyje "Inkaro" kombinatas liko skolingas vartotojams 55.000 porų pavasario vasaros asortimento avalynės, kuri turi didelę vartotojų paklausą. Vietoje to buvo pagaminta neužplanuotos 42,3 tūkstančio porų guminės avalynės, kuri šiuo metu negali būti realizuojama. Dėl žemos produkcijos kokybės ir asortimentinių užduočių neįvykdymo kombinatas turi didelius nuostolius... Ne maži nuostoliai pasidarė ir dėl broko. Dar juokingiau esą "Elnio" kombinatas, kur "vis dar tebegaminami uždarai rudeninės avalynės fasonai, kurie dabar neturi reikiamos paklausos". Iš tikrųjų keistas tai kraštas, kur pavasariu ir vasarai atėjus tebegaminama rudens ir žiemos avalynė. Arba vėl: "Elnio" kombinatas vaikams ir paaugliams nepagamines nė vienos poros batus, o turėjo būti pagaminta tūkstančiai porų. Bet už tai kombinatas pagaminęs tokios spalvos batų, kurios niekas nenori pirkti. Spalva iš viso esanti nevienoda. Prisipažįstama ir prie visos eilės kitų trūkumų.

Jau ko, bet batų Lietuvoje galėtų ir netrūkti. Yra juk fabriku, yra dirbtuvių ir žaliavos. Ir vistiek gyventojai

(Nukelta į 4 psl.)

Red. vyr. sktn. B. Dainutis.

Tarptautinio Skaučių Biuro Direktorė Melbourne.

Viktorijos Skaučių Sąjunga pakvietė š. m. rugpjūčio mėn. 15 d. Melbourne Tunto šešis atstovus ir Tarptautinio Biuro Direktorę Dame Leslie Whatley D. B. E. pagerbti rengiamą arbatėlę.

Naujas Tarptautinio Skautų Biuro Direktorius.

Nuo šio rudens Tarptautinio Skautų Biuro Direktoriumi Tarptautinis Komitetas paskyrė buvusį Kanados Skautų Sąjungos Vyriausią Skautininką generolą majorą D. C. Spry, C. B. E., D. S. O., C. D., kuris, paskutiniu metu Tarptautinio Biuro Direktoriumi pulk. J. S. Wilsonui lankant skautus visame pasaulyje, pastarąjį pavadavo.

Tikimasi palankesnio vėjo, kadangi būsimasis Tarptautinio Biuro Direktorius gen. maj. D. C. Spray, būdamas Kanados Vyriausiu Skautininku, turėjo progos arčiau susipažinti su mūsų skautais tremtyje bei mūsų Brolijos Vadovybe.

PLSS Tarybos Pirmija jau išrinkta

Gautomis iš JAV žiniomis PLSS Taryba išrinko sekančios sudėties Pirmiją: sktn. K. Janavičius, sktn. Faustas Kirša, vyr. sktn. E. Putvytė, vyr. sktn. B. Kliorė ir sktn. kun. J. Vaisnys, S. J. Adelaidė.

Mūsų Skautės Registruojasi Vietos Sąjungose.

Lietuvių Skaučių D-vė vadovaujama sktn. S. Stasiškienės šiomis dienomis buvo įregistruota Pietų Australijos Skaučių Sąjungoje ir gavo 10-tą numerį.

D-vės draugininkė sktn. S. Stasiškienė lanko vietos skautininkų kursus,

kurie suteiks jai vietos Sąjungos skautininkės teises.

Adelaidės Vietininkija gauna vėliavą.

PLSS Vietininkija pavadinta "Vilniaus" Vietininkijos vardu ir sktn. V. Stasiškis įteikė jai jo išsaugotą ir čia iš Vokietijos atsigabentą "Vilniaus" Tunto vėliavą.

Sveikintina! Adelaidė ir vėl pirmauja!

Adelaidės tėvų komitetas, susidedęs iš Laureato Pulgio Andriūšio, kun. dr. Jatulio, maj. Levickio, dantų gydytojos Pacevičienės ir dail. Marčiulionienės, rengia šiuo metu, kuriam vadovaus Pulgis Andriūšis. Tikslas — paremti skautus.

NAUJA SKAUTŲ AKADEMIKŲ VALDYBA

Š. m. liepos 24 d. Akademinių Skautų Sąjūdžio Adelaidės skyrius išsirinco naują šios sudėties valdybą: pirm. — stud. arch. Jurgis Naujalis, vicepirm. — stud. med. Nemira Šurnaitė, sekr. — Vacys Ilgūnas.

GRAŽIAI ATSTOVAVO AMERIKOJE

Mūsų dailininkai Adolfas Vaičiūnis iš Melbourne ir Vaclovas Ratas iš Pertho dalyvavo New Yorke Lietuvių Meno Instituto suruoštoje parodoje. Joje dalyvavo su savo darbais devyni dailininkai. Jų tarpe ir mūsų šaliai iš Australijos. A. Vaičiūnis ir Vaclovas Ratas buvo pasiuntę 7 litografijas, o V. Ratas dalyvavo medžio raižiniais. Savo suruošta paroda Lietuvių Meno Instituto supažindino Amerikos visuomenę su mūsų aukšto lygio pasiektais grafiškais darbais.

Paroda tęsėsi nuo balandžio 3 d. iki liepos 31 d. su dideliu pasisekimu. Džiugu, kad ir mūsų šaliai prisidėjo

Pavergtoj: Tevyneje

(Perkelta iš 3 psl.)

likimas liko nežinomas.

Tauragės neatpažino.

Luebecko "konsulate" lietuvis karininkas ją ramina, kad Tauragė esanti nesugriauta ir ten būsia gera gyventi. Kai ji pagaliau atvažiuo į Tauragę, tai rado jau nuo pat stoties tik griuvėsius, taip kad iš pirmo žvilgsnio miesto negalima buvo pažinti.

Į Tauragę pateko pro Kauną. Iš Gardino jas su transportu nuvežė į Kauną ir paleido, be maisto ir be pinigų. Arti stoties jas užkalbino vienas mielaširdingas žmogus, kuris, sužinojęs jų likimą, nusivedęs prie netoliese stoties buvusių būdelių, nupirko joms maisto ir davė 20 rublių, už juos ji galėjo sau ir seseriai nupirkti geležinkelio bilietą į Tauragę. Tauragėje, senoje Vytauto gatvėje, kurios naujo pavadinimo neprisimena, nes lietuviai gatvės vadina senais pavadinimais, rado dėdės šeima savųjų namų griuvėsiuose, įsitačiusią su šešiais vaikais rūsyje. Dėdė ir jas priėmė, nors gyventi nebuvo iš ko. Ji ėjusi pas apylinkės ūkininkus uždarbiauti ar kiek prasimaitinti. Taip pat pradėjusi lankyti mokyklą, kuri betgi buvusi rusiška. Joje lietuvių kalba buvusi tik vieną kartą savaitėje. Po kelių mėnesių metė lankiusi tą mokyklą, kurioje vistiek nieko nesuprato ir dvejuis metais, 1947/49 lankiusi vadina "suaukusiu gimnazija".

Toji "suaukusiu gimnazija" iš tikrųjų buvusi vargo mokykla, vieno senuko mokytojo vedama. Jis su žmona buvo jos vieninteliai mokytojai, o mokiniai buvo visokio amžiaus ir išsilavinimo. Mokykla neturėjusi jokių teisių. Mokytojai buvo mokama mokinių tėvų mažas atlyginimas. Mokytojų trūko ir vadovėlių ir mokslo priemonių. Mokė iš kelių pas jį dar užsilikusių vadovėlių, juos paskolindamas mokiniams. Ji ten mokėsi skaityti, rašyti, skaičiuoti, paįšyti ir rankdarbių. Mokytojai 1949 metais susirgus, jos daugiau nebelankė Išeito mokslo pažymėjimui gavo tik

prie mūsų tautos supažindinimo Amerikoje. A. Kr.

paprastą mokytojo raštelį, kad pas jį tokį tai laiką mokėsi. Mokykla buvusi mokytojo bute, Spelverio name, Birutės ir Dariaus-Girėno gatvių kampe.

Partizanai, elgetavimas ir kelias į Vokietiją.

Nustojusi lankyti mokyklą, gavusi darbo alinėjė. Bet 1950 m. turėjusi bėgti, nes milicija pradėjo įtarinėti dėl ryšių su partizanais. Ji iš tikrųjų partizanų pažinojusi. Jų buvę keliose jai pažįstamosiose šeimose. Jie turėjo normalius dokumentus ir dieną daugelis iš jų turėjo darbo. Jie tik naktimis eidavo į žygius.

Pabėgusi iš Tauragės, atsidūrusi Silutėje. Ten nesiregistravo, bet vargo elgetaudama. Kadangi Lietuvoje ūkininkai jau buvo sulikviduoti ir neturinti, tai dažnai traukiniais slapta nuvažiuodavusi į Rygą ir elgetavusi arba padėjusi dirbti pas apylinkės ūkininkus. Silutės apylinkėse susipažinusi su vienu partizanų ryšininku vokiečiu, kuris valdė vieną ūkį kaime. Tas ūkis jau priklausė kolchozui, o partizanų ryšininkas buvo to kolchozo brigadierius.

Kai prasidėjo vokiečių registracija, tai to vokiečio prikaltė, užsiregistravo kaip vokiečiai, nurodydama, kad pametusi dokumentus ir pameluodama, kad gimusi Karaliaučiuje, o ne Tauragėje. Tas vokiečis ir jo vienas draugas milicijoje paliudijo, kad ji gimusi Karaliaučiuje. Jis pramokęs ją ir vokiečiai, nors ji nebuvo taip gerai išmokusi ir turėjusi dėl to per tarydą vargo, nes ten vis grieždavosi lietuvių kalbos, nemokėdama pakankamai vokiečiai, ir sukūsi tarydotojo įtarimą. Jai vis dėlto pavyko pro visus tikrinimus praeiti ir patekti į vakarų Vokietiją kartu su ja globojusiu vokiečiu.

Nors ji grįždama į Lietuvą buvusi tik maža mergaitė, bet gerokai pajutusi bolševikų melą ir apgaulę. Jai Lietuvos gyvenimas Luebecke rusų buvo nupasakotas visai kitaip, kaip iš tikrųjų buvo. Nors ji su seserimi buvusios 6 ir 9 metų mergaitės, jos buvo tardošios ir ištikimybės, kad esančios šnipės ir išdavikės. Su ja grįžusieji lietuviai verkėdavo ir dejuodavo dėl savo kvailumo, bet jau nebegalėjo savo likimo pakeisti.

Mirė rašytojas Jonas Marcinkevičius

Vilniaus radijas rugpjūčio 2 d. perdavė tokį LTSR tarybinių rašytojų sąjungos pranešimą: "LTSR tarybinių rašytojų sąjungos valdyba su giliu liūdesiu praneša, kad š. m. liepos 31 d. 22,20 val. po ilgos ir sunkios ligos mirė Jonas Marcinkevičius, plačiai žinomas lietuvių tarybinių rašytojas, ordininkas, Lietuvos tarybinių rašytojų sąjungos narys". (Marcinkevičius ėjo į lietuvių literatūrą savo knyga "Sukaustyti laurai". Dar prieš karą išėjęs romanas "Benjaminas Kordušas" buvo laikomas geriausiu jo veikalu. Vėliau, prasidėjus bolševikmečiui, jis susidėjo su okupantais, tuo būdu pakenkdamas savo talentui ir sau. Pastaruoju metu tarybinėje spaudoje jis jau visai nebebuvo minimas). (Elta)

SKUBA IŠ KOLUKIEČIŲ GRUDUS ATIMTI

Vilniaus radijo žiniomis, kolukiečiai, žemės ūkio specialistai ir mechanizatoriai įsakmiai raginami išeinančius iš kombainų grūdus kuo skubiausiai atiduoti kur reikia. Dargi skatinama, kad prievolės valstybei būtų pieš laiką atiduodamos. Vieni įpareigojami prižiūrėti kitus, kad prievolės būtų prieš laiką išpildytos. Grūdai kaurer dar tebėra varpose, o bolševikai jau spaudžia, kad derlius plauktų į surinkimo punktus. Kodėl jie šiemet taip skubina? Kad Lietuvos gyventojams jau trūksta duonos, tatau bolševikus mažiausiai tejaudina. Matyti, pati Maskva spiria greičiau gauti derlių iš Lietuvos ir "broliškasias respublikas". Gali būti, kad ir pasaulio politikos įtampa skatina sovietus kuo greičiau ir kuo daugiau gaminių išgauti iš tų "pakraštinių respublikų".

Iš Geldupės yra gautas toks vienos rytprūsės laiškas: "Mūsų miesto jau negalima miestu vadinti. Išdege namai griūva. Tinkamos plytos nuvežtos. Net miesto turgaus aikštės akmenys išrauti ri kažin kur nuvežti".

Prenumeruokite
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ
pirmąjį lietuvių laikraštį
Australijoje

Pirmieji ispudziai Argentinoje

Pasakymas "pirmieji ispudziai" nėra tikslus, nes juos galima susidaryti pro traukinio langą, pabuvus kuriam nors krašte tik tai kelias valandas, kelias dienas, pagaliau savaites ar mėnesius. Laikui bėgant tie ispudziai gileja, pereina į didesni krašto pažinimą, tačiau iš kitos pusės jie atbunka ir ateivius palapsniu "aklimatizuojasi" — persiima papročius ir gyvenimą iš vietinių, dažnai tai pats nejausdamas ir ilgai netgi apmiršdamas savo paties papročius, lyg čia, naujojo žemėje, jam būtų viskas "savaime aišku". Dėl to pirmieji ispudziai yra patys tikrieji, kurie yra pradiniai ir, kurie metasi ateiviumi į akis kaip visai svetimai jo patyrimui. Štai dėl ko aš ryžtos rašyti apie pirmuosius ispudziaus Argentinoje pabuvęs čia vos keletą mėnesių.

Turistui pirmoj eilėj rūpėtų susipažinti su krašto kultūra, žmonėmis, gal moterimis; geologui rūpėtų iškasenos, istorikui — senienos, archyvai, gamtininkui — žemė, fauna, flora; ateiviumi rūpi viskas, jis stengiasi viską pažinti kuo trumpiausiu laiku, nes jam čia reikis gyventi, dirbti ir kurtis.

Buenos Aires.

Esant didmiesty tokiu kaip Buenos Aires negalima kalbėti ne apie natyvinę krašto fauną, bei florą, nei apie žemę, kuri čia yra plačiai padengta storu cemento sluogsniumi kaip ir kiekvienas didmiestys. Buenos Aires, Argentinos sostinė, yra miestas moderniškas ir senoviškumu, kaip Vilnius ar kiti seni Europos miestai, nedvelkia. Gatvės yra ilgos, po kelias dešimtis klm. Visos paraleliai einančios gatvės turi tuos pačius numerius, dėl to lengviau susiorientuoti, tačiau tais pačiais pavadinimais priemiesčiuose yra ir daugiau gatvių, šitai orientaciją jau apunkina. Gatvių, kaip ir vietovių, pavadinimai nėra pastovūs. Jie laikas nuo laiko keičiami ieškant vis tinkamesnių pavadinimų, ypač turint galvoje, kad kraštas

yra dar besikuriantis, jaunas ir neišsvystytas. Namų stogai mums atrodytų lyg nukentėję nuo bombų: zigzagais apkarpyti ir paplokšti; ištikrųjų jų stogo visai nematyti — jį galima pamatyti tik žiūrint į namą iš viršaus. Ant stogų džiaunami baltiniai, arba laikomi kokie daiktai, nelyginant kokiam šandeliukyje. Neretai stogas eina vandens rinkėjų pareigas, nes vietovėse, kur vandens yra didelė stoka, jį priseina gauti iš dangaus.

Buenos Aires miestas plečiasi labai sparčiai, dėl to net dideliuose priemiesčiuose yra dar daug gatvių negrįstų; šitai reiskia didžiulį purvą ir nešvarą. Per tokias gatves jokie automobiliai nepervažiuos, neretai ir arkliai nuklimpsta nors ir su pustuščiais vežimais. Tokiais smakeliais pilna nešvaraus stovinčio ir smirdančio vandens. Vasarą čia yra geriausia vieta dideliems ir įkyriems uodams veistis. Pabėgėliai /D.P./ praminė šitą vandenį — "matė" — tautiškas, kasdien vartojamas Argentiniečių gėrimas. Apie matė — kiek vėliau. Patys pabėgėliai yra čia senųjų ateivių arba argentiniečių vadinami Gringomis — šviesūs užsieniečiai, žaliūkai.

Žmonės.

Jie beveik visi tamsiaplaukiai, bet ne tamsiaodžiai, žemo ūgio, judrūs ir visur labai temperamenti. Pradėję kalbėtis tuoj kelia balsą ir kalba visi kartu niekam nesiklausant. Jeigu norėtum ką paklausti ir bandytum laukti tik po to kai kiti nutils — gali čia būti tikras — tokios progos nebebus. Taip pat ir įstaigose net paprasčiausi reikalai be temperamento čia neišsprendžiami. Ten, kur būtų galima šaltai ir trumpai duoti atsakymą, čia teks pirma išklausyti ilgiausios pašalinės istorijos visai neličiant paties reikalo. Teks apvaikščioti kelios įstaigos su visais jų skyriais ir vėl sugrįžti prie pirmutinės, kurioj reikalas buvo pradėtas vien tik

tam kad pasakytų ateiti manana — rytoj. Iš tokios įstaigos išėini suglumintas, supainiotas ir nežinai nuo ko pradėti manana. Neretai turi tarnautojui padėti susigaudyti, kur galų gale yra padėti įteikti dokumentai ir kur siūlo galas. Įteikęs dokumentus užsirašai juos priėmusio tarnautojo pavardę, nes dalis jų gali dingti visai be blogos valios, o tik dėl nepaprastai blogo organizuotumo. Tačiau kas iš to, kad ir žinai tarnautojo pavardę ir datą — kam, kada ir kokį dokumentą įteikė — ką tas padės, jei kuris iš jų prapuolė. Vėl iš naujo.

Vyrai yra maži, grubūs; grožiu nepasižymi, bet labai puošnūs — pralenkia net moteris. Visi jie gana plepūs, mėgsta apkalbinėti vienas kitą. Darbo jie nemėgsta ir daug laiko prastoviniuoja tarpduriuose, palangėse, gatvėse bespoksodami ar tai vienas, kitą, ar tai į praeivius, ar į palaidius ir besimylinčius gatvės šunis, būreliais juos apstodami komentuos ir žiūrės iki "scenos" galo. Vyru nekuklumas reiskiasi ir ypač sausakimšai perpildytuose autobusuose ir tramvajuose. O jau vietošose vyrų išvietėse — geriau neužeik. Galbūt dėl to taip maža jų čia ir yra. Nekultūringas spaudymas gatvėse, šaligatviuose, net tramvajuose charakteringas taip pat tik vyrams. Nepaisoma užrašų — prohibido escupir — spaudyti draudžiama.

Argentiniečiai labai greit susidraugauja ir vieni kitiems pasidaro tuoj atvirai. Moteris kasdieną, arba net po kelis kartus susitikę į dieną bučiuoja ir atsibučiuoja. Ir įstaigose tarp savęs jos kitaip nesisveikina kaip tik bučiavimusi. Jos yra gražios ir labai simpatiškos juodukės /tamsiaplaukės/, rengiasi skoningai, nors dažnai — kukliai. Jų ūgis ir figūra — klasiški.

Argentiniečiai labai lengvai pasidoda jausmams — greitai meilei, bet greitai ir pykčiui. Šiaip jie neturi jokio tuscio išdidumo ir yra gana kuklūs. Užsieniečiams dėl to, kęsti netenka. Tautinio skirtumo beveik nepažodoma,

nors tautybe čia domimasi ir beveik visur klausama, kokios tautybės, gal dėl to, kad tautinio skirtumo supratimas čia yra menkas. Jei užsienietis ar imigrantas yra šviesių plaukų ir neblogai apsiorengęs jis yra alemano /vokiečiai/, arba muy alemano /labai vokiečiai/; jei plaukai yra tamsūs — poliaco ar rus.

Intelektiškumo terminas čia suprantamas visai kitaip kaip pas mus. Intelektiškumas čia reiskia apskurumą, ypač pinigams uždirbti — nesvarbu net jeigu ir apgaunant ką nors. Pinigai čia yra viskas, kaip ir visame šių laikų sumaterialėjusiam pasaulyje — idealizmui vietos ant žemės nėra. Vis dėlto Argentinoje neretai sutinkama žmonių, kurie mieliai ir iš širdies padeda.

Argentiniečiai yra beveik išimtinai visi katalikai. Savotiškai yra gražūs papročiai kai kurių žmonių, kurie net ir Buenos Aires miesto centre praeidami, ar pravažiuodami pro bažnyčią persizęgnoja, arba bent skrybėlę pakeičia.

Kiti papročiai yra arba atgabenti iš Europos — daugiausia itališki, ispaniški, arba jau prisavinti iš tikrųjų argentiniečių, čiabuvių — indėnų, kurių Argentinoje jau labai mažai tebeliko.

Vienas iš tokių senųjų papročių yra gėrimas MATĖS. Matė yra taip vadinama tam tikra arbata, auganti kai kuriose Argentinos zonose ir kitose pietų Amerikos Valstybėse. Ją geria čia visi ir visur, seni ir maži, namuose ir svečiuose, argentiniečiai ir ateiviai su labai maža išimtimi. Be jos nėra kalbos ir atvirumo. Kaip vokiečiai mėgsta Bohnenkaffee, anglai — tea, taip argentinai dar daugiau mėgsta savo matė. Ją reikia mokėti paruošti, taip pat reikia mokėti ir gerti. Matės žolės įdedamos į specialų tik matei gerti kokio 100 gramų talpos indelį, užpilamos apie 50-60 laipsnių (Celsijaus) šiltumu vandeniu, ir į taip paruoštą matė įdedamas specialus metalinis kandiklis, nelyginant šiaudas į gazuotą vandenį, kurio galas, esantis matėj, baigiasi išpūsta galvute ir yra aprūpinatas skylutėmis, einančio-

mis sietelio pareigas, kad matės žolės nepatektų į burną.

Jau pradėdami matę ruošti būsimieji jos gėrėjai tuojau pagyvėja, atranda kalbą ir pasidaro draugiškesni. Kulminacinis punktas pasiekiamas matę geriant: akys visų pradeda blizgėti, ir liežuvis nesusilaikomai atsiriša. Matės ruošėjas ir servuotojas visada yra tik tai vienas ir tas pats žmogus. Kad vienam išgėrus, eiti jos gaminti kitas — šito dar nemačiau. Išgėrus matę kelias patraukimais jau tuščias, bet dar su tomis pačiomis žolėmis indelis duodamas atgal matės ruošėjui, bet būtinai šiuo momentu ką nors kalbant kitiems ir į patį matės servuotoją nežiūrint, jei kas šito nedaro — dar nemoka matės gerti. Jos spalva žalsva, skonis ir kvapas keistai saldokus. Pati svarbiausia matės gėrimo ypatybė yra ta, kad ji gerinama iš eilės visų ratu kartojant keletą kartų ir naudojant tik tai vieną ir tą patį kandiklį — lyg bendrą taikos pypkę. Paprotys yra labai gražus, draugiškas ir originalus, bet neleistinai nehygieniškas.

Turtingesnieji geria matę iš sidabrinų indelių per sidabrinus ar auksinius kandiklius, palikdami juos kaip suvenyrus, net sekančios juos kartoms.

Pirmą kartą geriant mačiau važiuodamas, traukiniu iš Buenos Aires į Pampą — geografinį Argentinos centrą. Žmonės vežasi traukiniu primusus, žibala ir randeliukus matei prisiruosti. Pasiruošę matę geria visi, pažįstami ir ne — visas vagonas, aišku ir čia naudodamiesi tik tuo pačiu kandikliu. Visi pasidaro tada vienas kitam nepaprastai atvirai ir, jei kas dar iki šiol buvo nepažįstamas, tuojau pat pereina į artimą draugystę. Šneka, klega tada visas vagonas. Į nuošaliai sėdinčius tada žiūrima su nepasitikėjimu, ir jie pasidaro ilgai viso vagono tema. Atsigėrę matės sočiai prisivalgę, kur nors pasislėpę persirengia kitais drabužiais pasikabinę pirmuosius ant pasiimtų su savimi pakabikų, ir, jei vagonas neperpildytas, gula ant tuscijų suolų, kuriuos (Perkelta į 7 psl.)

KATALIKŲ GYVENIMAS

Redaguoja P. Pusdešris

DIDYSIS OPTIMISTAS

Šiais metais šie metai 20 metų, kai netekome vieno iš pačių tauriausių lietuvių, gabaus visuomenės organizatoriaus, daugelio draugijų "kūrėjo, keleto laikraščių redaktoriaus ir nenuilstančio bendradarbio, gabaus beletristo, augštos dorovės kunigo, didžiojo optimisto kan. Juozas Tumo-Vaižganto.

Juozas Tumas gimė 1869 m. rugsėjo 8 d. Malaišių kaime, Rokiškio apskr. Baigęs Daugpilio gimnaziją 1888 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1893 m. gavęs kunigo šventinimus, išėina į gyvenimą, kuris jam buvo tikrai kova, kova su caristine rusų valdžia ir prolenkiškai nusiteikusia dvasine vyriausybe. Daug kartų jis buvo tardytas, baustas ir kilnotas iš parapijos į parapiją, tačiau tas nepalaužė jo energijos. Jis įsteigia "Tėvynės Sargą", aktyviai dalyvauja Vilniaus seime, dirba "Vilniaus Žinių" ir "Vilties" redakcijose, Vaižganto slapyvardis rašo "Rygos Garsą" ir "Vaižą", rašo "Pragiedrusius", "Karo vaizdus", Nepriklausomoje Lietuvoje dirba "Lietuvos Aido" redakcijoje, vėliau išleidžia "Tautą" ir "Mūsų Senovę". 1921 m. pakeltas garbės kanauninku eina Vytauto D. bažnyčios rektorius pareigas, vėliau Kauno universitete dėsto literatūrą. Mirė 1933 m. balandžio 29 d.

Kan. J. Tumas liko lietuviams nepamirštamam ne vien dėl savo raštų, bet taip pat ir dėl savo kilnaus pavyzdžio, plačios tolerancijos ir visą gyvenimą išlaikyto skaidraus optimizmo. "Tur būt nebuvau nė vieno lietuviu inteligentų — rašo prof. V. Mykolaitis, — kuris nepažino kanauninko Tumo, arba bent nebuvau daug ko apie jį girdėjęs. Gyvas ir jaudrus, jaunatvės entuziazmu degas, baltas, žilaplaukis, jis kur tik pasirodydav, visų patraukdavo akį ir širdį. Jaunimas kanauninką Tumą laikė mėgiamiausiu savo svečiu. Įvairiausių pažinimų žmonės jį lygiai mieliau matydavo savo tarpe. "Bedieviai" eidavo į Vytauto bažnyčią jo pamokslų pasiklausyti. Visus traukdavo nepaprastai jo kalbos gyvumas, plastiškumas įtikinąs vaizdingumas, įsijautimas ir sąmojis. Iš jo asmens ir iš jo kalbos tryško gyva fantazija, optimizmas, energija." Ne tik savo pamokslais kan. Tumas

traukdavo inteligentiją į Vytauto bažnyčią Kaune, bet ir dėl to, kaip rašo kan. M. Vaitkus "Darbininke", kad Tumas buvo, anot jų, savas žmogus-modernus, inteligentiškas ir "sukalbamasis". Iš jo buvo galima ir lengviau išrišimą gauti, ir lengviau moterystę sumegzti. Todėl visi suprantama, kad kartą valstiečių liaudininkų "Lietuvos Ukiniuke" klausimų skyriuje buvo atspausdintas klausimas: "Gerb. Redakcija, patarkite, ką daryti! Kreipiausi į įvairius kunigus ir nė vienas nenori manęs tuokti!" Redakcijos atsakymas buvo toks: "Bandyk kreiptis. Tamsta į kun. Tumą; jeigu jau jis netuoks, tai, matyti, Jūsų tuokti visai neįmanoma!"

Jo noras žmonėms padėti, jo gerasirdiškumas tryško ne tik bažnytinuose reikaluose, bet ir politinėse bei visuomeninėse organizacijose ir visuose jo santykiuose su žmonėmis. Kan. Tumas buvo visur: bažnyčioje, universitete, susirinkimuose, posėdžiuose ir mitinguose. Jis pats sakydavo: "Be manęs Lietuvoj nėra įvykęs joks skandalas" (kan. M. Vaitkus "Darbininke"). Ir tikrai jis visur dalyvavo, visur kalbėdavo, į viską reaguodavo.

Dvidešimties metų perspektyvę kan. Tumo šviesi asmenybė iškylo mūsų tremties kelyje gražiu sveikos tolerancijos, gerasirdiškumo ir optimizmo pavyzdžiu. (pp)

KO KATALIKAI NETEKO BALTIJOS KRAŠTUOSE

Antrašte "Skaudi Tylos Bažnyčios tikrovė" Italijos "Piliečių Komiteto" organas "Collegamento" aprašo Katalikų Bažnyčios padėtį Sovietų Sąjungoje ir prie jos prijungtuose kraštuose. Okupavus Pabaltijo kraštus, — rašo laikraštis — sovietų valdžia dar pateko 9 katalikų vyskupijos su 3.525.000 tikinčiųjų, 1.392 bažnyčiomis, 1.075 parapijomis, 1.711 kunigų, 6 kunigų seminarijomis, turėjusiomis apie 1.200 auklėtinų, 103 vienuolynais, turėjusiems 827 vienuolių, 780 katalikiškų mokyklų, vienu katalikų universitetu (Vilniuje), vienu Teologijos Fakultetu (prie Kauno Universiteto). Pabaltijo valstybės, laikraščio žiniomis, sovietų okupacijos laikotarpyje neteko 1450 kunigų: 120 buvę nužudyti, 500 mirę arba dingę be

žinios, 300 deportuoti arba internuoti, 200 pasitraukę į užsienį, 300 pasitraukę į katakombas.

LIETUVIŠKAS KRYŽIUS ANGLIJOJE

Manchesterio kapuose gegužės 3 d. pastatytas lietuviškas paminklinis kryžius, kuriuo norima įamžinti 700 metų krikščionybės Lietuvoje įvedimo su kaktį ir šiame mieste mirusių lietuvių atminimą. Kryžių pašventino vysk. V. Padolskis, kuris iš Manchesterio išvyko į JAV-bes, kur žada išbūti iki spalio mėnesio.

PIRMOSIOS KOMUNIJOS DOVANA

Vokietijos vidaus reikalų ministeri ja nusprendė pirmosios Komunijos atšventinimo sakramento progai neturtintiems vaikams duoti vienkarinę 40 markių pašalpą. (Darb.)

KATALIKŲ BAŽNYČIA DIDŽ. BRITANIJOJE

Šiandien Anglijoje ir Valijoje (be Škotijos) yra 188 vyskupijos. Jose 1952 m. buvo pasaulinių kunigų 4296, vienuolių kunigų 2455, bažnyčių — 2895, koplyčių — 918, moterų vienuolynų — 1101. Katalikų priskaitoma 2.878.000. Atsivertimų 1951 m. buvo 11.360, 1950 m. — 11.010.

1952 m. katalikai turėjo pradžios mokyklų 1.303 su 398.529 mokiniais. Sekondary Modern Schools — 108 su 30.138 mokiniais, Secondary Grammar Schools — 73 su 28.211 mok., Dricet Grant Schools — 51 su 25.487 mok., Independence Schools — 546 su 77.603 mok., Special Schools — 41 su 4.061 mok.

Visose Britų valdomose Europos teritorijose katalikų buvo: Anglijoje ir Valijoje — 2.857.200; Škotijoje — 748.463; Airijoje — 2.786.033; Šiaurės Airijoje — 471.329; Islandijos salose — 21.200; Gibraltare — 21.200; Kipro saloje — 3.493; Maltos saloje — 275.000; Goso saloje 28.000. Viso — 7.212.230.

Visame Britų Commonwealthe katalikų skaičius yra toks: Europoje — 7.212.230; Azijoje — 5.602.190; Afrikoje — 5.064.273; Amerikoje ir Kanadoje — 6.755.945; Australijoje ir N. Zelandijoje — 2.037.914. Viso — 26.672.552.

PIRAMIDŽIŲ ŠALYJE

Kaip praneša vokiečių savaitraštis "St. Heinrichsblatt", tarp 30 milijonų Egipto gyventojų yra 200.000 katalikų, kurių dauguma gyvena miestuose. Atsivertėlių skaičius gana sparčiai auga, tai daugiausiai Egipto katalikų mokyklų sąjungos nuopelnas. Paskutiniu laiku daugiau nei 50.000 įvairių tikybų vaikų lanko katalikų mokyklas.

vamzdį, kuris buvo sujungtas su degtinės fabriko destiliacijos patalpa. Čia jie tą degtinę pylė į butelius ir šmugeliavo į Belgiją. Taigi, šis genialus biznis tęsėsi 17 metų. Tačiau kaip ir visi žmonės, taip ir šie darbininkai siekė pažangos ir ta proga jie įsivedė dar vieną vamzdį, kuris "varė" degtinę į kaimyninį namą. Fabriko vadovybė pastebėjo dvigubą degtinės vartojimą ir policija užbaigė šią pelningą prekybą.

HAREMAI JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE

Amerikoje policija nutarė sutvarkyti vyrus, kurie turėjo po keletą žmonių. Šis paprotys vyrauja Arizonos steite ir valymas buvo pradėtas nuo Short Creeko. Teisme atsidūrė 36 vyrai su 86 žmonomis ir 263 vaikais.

Short Creekas buvo viena iš garsiausių vietų, kur mergaitės, sulaukusios 15 metų buvo tėvų verčiamos tekėti už vyrų, jau turinčių po keletą žmonių.

Daugelis vyrų buvo apsidėję savo podukras. Vienas vyras, turįs 80 metų amžiaus, turi sūnų 3 metų amžiaus. Šio trijų metų amžiaus vaiko brolis turi jau 50 metų. Kitas senis turi 5 žmonas ir 28 vaikus.

Tačiau šio miesto senbernis Dan Convington pareiškė:

— Nežiūrint daugpatystės, pas mus moterys turi svaresnį balsą negu vyrai.

Victor Mature, kuris yra mėgiamas publikos, tačiau nepasižymi gera vaidyba, bandė įstoti Hollywoode į vieną golfo žaidėjų klubą. Tačiau jam pareiškė:

ISPUDINGA DAIL. VACLOVO RATO PARODA PERTHE

Liepos 21-31 dienomis Perthe, vienoje iš geriausių meno parodoms ruošti galerijų, įvyko dail. Vaclovo Rato meno kūrinių paroda. Kartu su dail. Rato kūrinių pasirodė ir George Voudouris, gimęs Aleksandrijoje, Egipte, iš graikų tėvų ir vėliau baigęs meno mokslus Clevelando Meno Institute, JAV-bėse.

Apie šią visais atžvilgiais pavykusių parodą mūsų Pertho bedradarbis praneša, kad dail. V. Ratas išstatė viso 22 savo naujausius kūrinius, medžio raižinius. Parodos atidarymas įvyko liepos 21 dieną 7 val. vakare. Atidarė W. A. Meno kritikas ir tos galerijos direktorius C. G. Hamilton. Savo ilgoj kalboj jis nepagailėjo paberti gražių žodžių šiai parodai įvertinti. Be to, atidarymo išklmėse dalyvavo visa eilė mokslo bei meno darbuotojų, Amerikos konsulas, Perthe gyveną amerikiečiai ir margsalpvė publika.

Dail. Vaclovo Rato kūryba padarė visiems gilias ir rimto įspūdžio. Daug meno žmonių buvo atsilankę net po keletą kartų ir išistas valandas praleidavo paveikslus bežiūrindami. Visų buvo pabrėžta, kad tai yra šiais metais viena iš stipriausių ir įdomiausių parodų Perthe, o tariant W. A. Meno galerijos direktoriaus žodžiais, taip sekmingai ir vykusiai eksponuotos parodos jam senai neteko matyti tose meno galerijos patalpose. Meno kritikai, kurie lankė jau anksčiau buvusias dail. V. Rato parodas, pabrėžia, kad dailininkas padaręs didelį suolį pirmyn.

Tiek parodos kataloge, tiek australų spadoje buvo užakcentuota, kad dail. Vaclovo Ratas yra Lietuvos Meno Instituto narys, studijavęs Kaune ir Italijoje. Todėl netik pats dailininkas pelnytai gali didžiuotis savo kūryba, bet ir visi lietuviai didžiuojasi juo, kuris taip gražiai pasitarnavo išreklamuojant mūsų brangią Tėvynę.

Dailininkui linkime ištvėrmės ir kūrybinio įkvėpimo nenuilstamai tęsti pamėgtąjį darbą ir garsinti lietuvių ir Lietuvos vardą.

SOCIALISTINĖ SPAUDA PASAULYJE

Socialistų Internacionalo pranešime apie socialistų spaudą 1952 m. pasakyta, kad visame pasaulyje socialistai leidžia 207 dienraščius, 138 savaitraščius ir 198 periodinius leidinius, jų tarpe lietuvių kalba yra 1 dienraštis, 1 savaitraštis ir 1 periodinis leidinys.

Mūsų žiniomis dienraštis "Naujienos" turi 44.500 skaitytojų savaitraštis "Keleivis" — 6.900 ir žurnalas "Darbas" — apie 1.000 skaitytojų.

ATESTATAS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI IR BENDRUOMENEI

Krašto Valdybai atliekant paruošiamuosius Vasario 16 Gimnazijos perkėlimo į kitą kraštą darbus, buvo prašyta Žem. Saksonijos ištaigos pažymėjimo apie gimnazijos veiklą Žem. Saksonijoje ir jos įvertinimą. Toks pažymėjimas reikalingas Württemberg-Baden krašto įstaigoms.

Žem. Saksonijos Vidaus Reikalų Ministeris birželio 3 d. išrašyta pažymėjimą su gimnazijos steigimo ir veiklos apžvalga baigia tokiu būdu:

Į gimnaziją žiūrėta kaip į Vokietijos federalinėje respublikoje gyvenančių lietuvių grupės instituciją. Todėl gimnaziją liečiančių reikalų tvarkymas buvo iš principo paliktas pačiai lietuvių grupei. Vokiečių ištaigos pasitenkinio tik patarimais ir priežiūra, kad mokslinimas atitiktų vokiečių mokyklų reikalavimus. Ikišiolinis patyrimas pateisina nusistatymą leisti gimnazijai vadovauti toliau savo atsakomybe. Lietuvių grupė su savo gimnazija turi gerą vardą.

Lietuvių tautybės benamiai užsieniečiai Žemutinės Saksonijos vietovėse, kur jie buvo patalpinti didesniais skaičiais stovyklose, igijo vokiečių piliečių pasitikėjimą ir pagarbą. Bendradarbiavimas tarp Žem. N. Saksonijos gyvenančių grupės ir benamųjų užsieniečių reikalais besirūpinančių ištaigų visada bu-

— Mes nepriimame aktorių.

— Atsiprašau, — atsakė Mature, — aš nesu joks aktorius ir šiam įrodymui aš turiu 81 filmą, kuriose vaidinau.

DAIL. A. RUKŠTELĖ RINKTINĖJ MENO PARODOJ

Š. m. rugpjūčio mėn. 6 dieną, John Martin galerijoje, įvyko 1953 metų "Dunlop" rengiamų meno varžybų, rinktinių paveikslų parodos atidarymas. Parodą atidarė Adelaidės nacionalinės meno galerijos direktorius Robert Campbell.

Parodoj išstatyti 26 rinktiniai paveiksai, kurių tarpe lietuviams gerai pažįstamo dail. A. Rukštelės "Medžiai" (Gum Trees).

Šios didžiulės industrinės firmos "Dunlop", meno varžybos, kurioms firma kasmēt skiria 1050 svarų pinigines premijas, yra dideliu akstinu ir paskatinimu Australijos dailininkams. Šimet. šios varžybos, sukeldamos ypatingo susidomėjimo, su savo darbais sukviēt net 900 dailininkų, kurių 13 buvo premijuoti.

Rinktinėj parodoj išstatyti aliejaus tapybos ir akvarelės paveiksai, ir kaip, kad rašo laikraščio "Advertiser" meno kritikė teisingai pastebėjo, akvarelės atkreipia didesnio dėmesio. Dail. A. Rukštelė akvarelėj "Medžiai" (Gum Trees) meistriška technika, įdomiame kolorite patiekia žiūrovui šių artistiškaį nuobodžių medžių charakterį, tuo pačiu lyg įprasmindamas juose nuobodoką Australijos gamtą.

Paulius Rūtenis

"NUOŠIRDUS ĮSIJAUTIMAS Į DAINAS"

Tokia antraštė laikraštyje "News" (27 liepos 1953 m.) buvo patalpintas muzikos kritikės NADRA PENALURICK atsiliepimas apie solisto Pauliaus Rūtenio įvykusį "Liederabend" — vokiečių kompozitorių meno dainų recitalį.

Ji rašo:

Baritonas Paulius Rūtenis kartu su pianiste Dorothy Oldham, šeštadienį, Theosophical Hall, davė įdomų "Liederabend".

Nuoširdus ir tikras priėjimas prie kiekvienos dainos yra šio menininko didžiausia vertybė. Be to, balso kokybė ir tembro turtingumas dar labiau sustiprino vispusiąją efektą gerai parinktoje programoje.

Brahms'o dainų grupėj ypatingai išsiskyrė daina "Auf dem Kirchhofe", o Schuberto "Doppelgänger"je, dainininkas vykusiai atkūrė šios dainos dramatišką įtampą.

Be Brahms ir Schubert dainų buvo dar atliktos kompozitorių Wolf, Strauss ir Pfitzner dainos. Dorothy Oldham buvo vertinga pagalbininkė savo meniškui akompanavimui.

vo malonus. Jeigu greitai laiku bus reikalinga perkelti lietuvių privačią gimnaziją, nes jos naudojamos kareivinės bus pareikalautos kitiems reikalams, tai lietuvių tautinę grupę, kurios (Eingliederrungswille) įsikūrimo ir savų pastangų (Eigenleistungen) pasiekimas gali tarnauti pavyzdžiu kitoms užsieniečių grupėms, lydi atitinkamų ministerijų bei Diepholzo miesto ir apskrities geriausių linkėjimai. Su šiais linkėjimais jungiama viltis, kad lietuvių grupei su jos privačia gimnazija bus lemta išlaikyti laisvajam pasauliui atsidavusį šviesuomenės vadovaujamą sluosgnį." Parašas

PAVYKUSIOS ADELAIDĖS TEATRO-STUDIJOS GASTROLĖS MELBOURNE

Liepos 24-25 dienomis Adelaidės Lietuvių Teatras-Studija lankėsi su gastrolėmis Melbourne. Pastatyta J. Gučiaus scenai pritaikyti Dr. V. Kudirkos "Viršūninkai", o taip pat Skėmos "Vieną Vakara", Čechovo komedija "Meška" ir "Kazimiero Sapiegos" finalinė scena.

Publikos atsilankė per 1000 asmenų. Taigi, melbourniškiei teatrą mėgsta.

MALONI DOVANA

Dainininkei Genovaitei Vasiliauskienėi nežinomas gerbėjas-a atsiuntė £15'15" — paštu su laišku, kuriame rašo, kad jis (ji) susižavėjo jos dainavimu varžybose, laikraščio "News" surengtose Adelaidėje.

MOKSLO NAUJIENOS

JIE JAU TAI ŽINOJO.

Senas įsitikinimas, kad pilnatyje pasėti javai duoda didesnį derlių, turi rimtą pagrindą. Žurnale "Science" biologas R. L. Edwards, atidžiai sekęs meteorologinius davinius per 10 metų, tvirtina, kad šilumos bangavimas seka mėnulio atmainas. Po pirmojo ketvirčio paparastai temperatūra slūgsta, o po pilnaties vėl ima kilti. Ukiniškai, vadinas, jau seniai buvo pastebėję, kad pilnatyje pasėta sėkla turės šiltesnę žemę ir pasėlis vėliau sužels, duodamas ir geresnį derlių.

Smegenys — radijo siųstuvas

Jau seniau buvo pastebėta, kad žmogaus smegenys siūčia radijo bangas. Nebraskos universiteto mokslininkams pavyko tas smegenų bangas persiųsti paprastu telefonu net už 100 mylių. Smegenų bangos yra elektrinis virpėjimas, sukliamomas pačių smegenų ir kaušo kaulų, tartum antenų, ir siūnčiamos erdvėn. Smegenų bangos buvo atidengtos prieš 25 metus. Tolimesnės studijos dar nežinia kur nuves. Gal kokį mygtuką turėdami kišenėje galėsimė kitų mintis skaityti? Bet viena aišku: smegenų bangos padės nustatyti įvairias jų ligas, uždegimus ir aptikti auglius, kurie virsta vėžiais. O tai bus geriau negu veržtis į kito žmogaus intimų dvasinį pasaulį.

SAULĖTUMO ŽEMĖLAPIS

Vasarotojai, kurie savo atostogoms norės rinktis Norvegiją, netrukus ga-

Visur visaip

GUDRIAUSIAS PATARIMAS

Generolas Mark Clark, užklaustas, kokį geriausią patarimą jis yra gavęs savo gyvenime, atsakė: "Nagi, patarimą vesti dabartinę savo žmoną." — Kas jį davė, generole? — Dabartinė mano žmona.

IDEALUS VYRAS

Agatha Christie, žinoma kriminalinių romanų rašytoja, gyvena Bagdade su savo archeologu vyru, kuris ten veda įvairius kasinėjimus.

— Archeologas, — sako ji, — yra pats idealiausias vyras, nes kuo žmona daugiau sensta, tuo labiau jis domisi ja.

PELNINGA PREKYBA

Šiaurės Prancūzijoje viena belgų ir prancūzų darbininkų grupė gėrė nemokamai degtinę 17 metų.

Jie buvo įsivedę į vieną garažą

lės pasinaudoti specialiu žemėlapiu, kuriame ras sužymėtas visas atostogoms tinkamas vietas ir jose veikiančių saulės ultravioletinių spindulių stiprumą. Daviniams surinkti įsteigtas specialus komitetas Bergeno mieste, o visoje Norvegijoje 10 tyrimo stočių. Tyrimai ne tik pasitarnaus vasarotojams, bet padės nustatyti, kokioje vietoje ir kokie augalai geriausiai gali augti. Taigi nauda bus ir žemės ūkiui.

"Darbininkas"

Memorandum

(Continued)

"You compel me, Mr. Minister, to tell you something which I had for the moment intended to pass over in silence. In this case let us talk frankly and without sentimentality which bores me. You must finally confront reality and understand that hereafter all the small States will have to disappear. Your Lithuania as well as the other Baltic States, not excluding also Finland, will have to be incorporated into the glorious family of Soviet Republics. Consequently you should form now on prepare the Lithuanian people for the introduction of the Soviet system which will in future, whether sooner or later, prevail everywhere in Europe."

Seeing the effect produced upon Professor Krėvė-Mickevičius by this extremely outspoken declaration and interrupting his attempts to criticize Soviet policy from the standpoint of Lithuanian interests, Mr. Molotov gave utterance to the following remarkable statement:

"Today we are more than ever convinced that Lenin, our comrade gifted with genius, did not err in saying that the Second World War would help us to establish ourselves everywhere in Europe, just as the First World War enabled us to implant ourselves in Russia. Now we are assisting Germany but only in order that this State may not collapse before the popular masses of

the belligerents, exhausted by the war, rebell against their Governments. Then the German bourgeoisie will immediately become reconciled with their former enemies, the allied bourgeoisie, in order by a common effort to crush the rebellious proletariat. At that moment we shall come to the latter's rescue by sending wellprepared fresh forces and I think that on the plains of Western Germany, possibly somewhere not far from the Rhine, the last battle will take place between the rotten bourgeoisie and the proletariat. The battle will decide the fate of Europe. And we hope that this battle will bring us victory. That is the reason why we cannot tolerate in our rear (meaning in Lithuania) an islet with a regime which must disappear in Europe."

Professor Krėvė - Mickevičius remarked that the Lithuanian people would never voluntarily give up their liberty. To this Mr. Molotov again retorted:

"You must not forget, Mr. Minister, that the USSR brings not slavery but authentic freedom to the people. Therefore no danger exists that your people may lose it. According to our custom, the people will be consulted about their desire to be incorporated into the family of the Soviet Republics."

The Lithuania Minister, being sure of a negative response from his people if only they were afforded an opportunity to express their true opinion with-

out constraint, emphasized again his point of view to Mr. Molotov who then rejoined energetically:

"The word 'constraint' does not exist in our vocabulary and we are not going to apply it. But we shall know how to convince your people by showing them that it is their own proper interest which calls for incorporation. You will see that before four months have elapsed the people of all the Baltic States will declare themselves in favour of incorporation, and everything will proceed smoothly and without any troubles with which you have threatened me ever occurring."

Professor Krėvė - Mickevičius took leave of Mr. Molotov realizing now full well the fate in store for his country. Distressed and desperate he returned to Kaunas where soon everything proceeded to develop according to the Kremlin plans revealed by Mr. Molotov.

The Red Army, many divisions strong, invaded the Baltic States ostensibly for the purpose of "observing the loyal application of the mutual assistance treaties." With the object of cloaking the savage measures actually projected and of disguising the true aims of its policy, the Kremlin issued statements reiterating that no sovietization, no nationalization, no expropriation, no incorporation into the USSR and even no change of policy were contemplated.

Nevertheless, the intrusion of the Soviets into the Baltic States coincided with wholesale arrests of all leading national figures. All public organizations and associations were dissolved, all political parties proscribed, with the solitary exception of the Communist Party, and all newspapers were closed down pending the creation of a gramophone Communist Press.

The next step was organization of blatantly stage-managed and bogus elections, in which only a single list of Communist candidates was submitted to the voters for automatic approval. They returned so-called Popular Diets in all three Baltic States, predestined to execute Moscow's orders without further parley. Two motions were immediately introduced in these Popular Diets for acceptance. The first provided for the establishment of a Soviet regime and the second embodied a humble request to the Supreme Soviet of the USSR for incorporation of the Baltic Republics into the Soviet Union. Both motions were adopted without even the formality of a vote and ostensibly by acclamation, in the presence of a specially chosen audience and with the entire tragic-farce proceedings dominated by the Red Army. Thereafter no time was lost in appointing delegations from all three newly-created "Soviet Republics" to present these resolutions to Moscow. And needless to add, the Supreme Soviet of the USSR was graciously pleased to accede to the request for incorporation into the happy family of "autonomous" Soviet Republics.

From this ominous date began an era of total sovietization of the Baltic States. Wholesale expropriation of private property and nationalization of commerce and industry proceeded at an accelerated pace and in the meanwhile the prisons were crowded with recalcitrant citizens of all classes denounced as "enemies of the people". The NKVD or Soviet Secret Police dispatched to the Baltic States not only its most reliable and relentless agents but also entire regiments of its special troops to enforce the Soviets' arbitrary decrees without compunction. A veritable reign of denunciation, terrorism and mass misery now ensued. Perhaps the climax of this orgy of suppression was reached on the 14th and 15th June, 1941, dates destined to be recorded as the most tragic in the history of the Baltic peoples, when mass arrests and wholesale deportations of innocent men, women and children to the remotest and most desolate regions of the vast Soviet Union were carried out in accordance with careful preconceived plans, with a total disregard for elementary considerations of common humanity and at a truly appalling cost in human life and suffering.

War between Nazi Germany and the USSR broke out on June 22, 1941,

while the people were still under the shock occasioned by these heart-rending scenes. The Baltic peoples seized the opportunity thus afforded to rise en masse in order to reassert their unbroken will to independence. In Lithuania a provisional government was formed from among men representative of all classes of the community for the main purpose of re-establishing the former independent Republic. Later the Nazi German occupation suppressed this administration and substituted an order which turned out to be little if at all better in essentials than the Bolshevik one it had temporarily superseded.

The Soviets returned to the Baltic States at the end of the war and after the defeat of Germany in the self-assumed role of "liberators" but actually bent upon resuming their distinctive system of sanguinary oppression, mass deportations and the merciless persecution of individuals whom they regard as political enemies.

This grim drama is still continuing today with ever-increasing ferocity. A virtual police-state has been established in the Baltic States with its inevitable concomitants of a nefarious and ubiquitous system of controlling the minutest details of private life: domiciliary searches on the slightest pretexts, constant arrests without legal justification, virtual slave labour and concentration camps. Yet notwithstanding these appalling conditions the spirit of the Baltic peoples remains unbroken and they have not abandoned their struggle for freedom nor their abiding faith in the certainty of the eventual triumph of right and justice.

From this short and incomplete review of events leading up to the present state of affairs in the Baltic States the following main conclusions may be drawn:

a) The USSR is guilty of flagrant violation of specific treaties and agreements which had governed its relations with the Baltic States;

b) It is guilty of acts of deliberate aggression in contravention of those treaties and agreements valid at the time between the Baltic States and the USSR;

c) It is equally guilty of infringement of the provisions of International Law which governs the relations members of the comity of nations;

d) It is guilty of contempt for the principles embodied in Art. 2, 3 and 5 of the Atlantic Charter of August 14, 1941, whereby the USSR is bound in the same way as the United States and Great Britain, seeing that the USSR adhered to the Declaration of the United Nations of which the Charter forms an integral part;

e) It is guilty of the crime of genocide evidence of which is afforded by its calculated weakening of the population of the Baltic States through murder, deportation and confinement in concentration camps under conditions tantamount to a sentence of death.

In spite of the widespread misery and devastation caused by the last war, the free nations have not ceased to cherish freedom or to value human rights. Nor have they ceased to be moved by the spectacle of human suffering irrespective of nationality, race or religion, and in this manner to acknowledge the claims of our universal brotherhood, as witness their generous and spontaneous response to the recent appeal on behalf of the sufferers from flood devastation in Holland, Belgium and Great Britain.

On these grounds are we not then entitled to ask whether the people and Governments of civilized nations can removed by, and indifferent to the tragic lot of their fellow-creatures, innocent victims of Bolshevism in the Baltic States, exposed as they are to oppression and enslavement of both mind and body extending to religion, politics economy and social order? A negative attitude to the fate of these peoples would imply the tacit abandonment of the moral principles anshrined in Western civilization and Christianity.

The stand taken by the United Nations on the Korean question in general and on the question of prisoners in particular tends to prove that the free world was not prepared to jettison

its principles and was ready, even at the cost of heavy sacrifices, to react vigorously against certain measures taken by modern totalitarian rulers.

If, then, the fate of one country and of some thousands of prisoners so justly concerns the civilized world, should it not now be equally just to make resolute efforts to prevent the virtual extermination of entire nations held in inefable bondage by Bolshevik tyrant ny?

The Central National Committees in charge of the Liberation Movements of the three Baltic Republics are a direct outcome of the Resistance Movements against all the alien occupations in the Baltic States. They represent all political parties and tendencies and are true interpreters of the inexorable resolve of their people to recover their lost freedom. Therefore, they consider it their duty:

a) to remind the free nations of the disastrous experience of the Baltic Peoples in their dealing with the USSR;

b) to call the attention of responsible persons in the Western world to the mortal danger to which the free world would be exposed if the promises, declarations and signatures of the Bolshevik rulers were accepted without any collateral evidence of good faith;

c) to request all those members of the UNO to whom the Atlantic Charter, the various Declarations of the United Nations and the Pact of this Organization are not merely scraps of paper, to regard as one of their major tasks the solution of the problem of re-establishing liberty, political independence and individual rights for all peoples now suffering under the Bolshevik yoke in general and more particularly for the Baltic Peoples;

d) to request every one of the Free Nations to prefer a clear demand in any negotiations with the Soviets that Estonia, Latvia and Lithuania should be liberated from the Soviet occupation and their freedom and independence fully restored.

K. SELTER

Former Minister of Foreign Affairs,
Delegate of the Estonian
National Committee

R. LIEPINS

Former Minister of Finance,
Chief of the External Service of
the Committee for Latvian
Freedom, European Center

M. KRUPAVIČIUS

Former Minister of Agriculture,
President of the Supreme
Committee for Liberation of
Lithuania

Niekuomet nevēlu užsisakyti daugelio mėgiamą iliustruotą žurnalą

Karys

Pageidaujantieji gaus pirmuosius šių metų numerius.

KARYS — lietuviškos patriotinės dvasios sparnuotas žodis, visu laiku lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo veidrodys; KARYS — tai mūsų tradicinis vieningos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

KARYS — visiems buvusiems kariais nepamainomas dvasios penas. Gi dabartinės Tėvynės tragedijos akivaizdoje esame visi Lietuvos laisvės kariai.

KARIO metinė prenumerata 4 dol. JAV valiuta; pusmečiui — 2 dol.50 ct. Australijoje gyvenantieji prenumeratos mokėjimą lengvai gali prisiūti Money Orderiu.

Tuojuo siųsk prenumeratos pinigų šiuo adresu: KARYS
680 Bushwick Ave., Brooklyn
21, N. Y.

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide
Telef: W2036

Specialybė: aukso karūnelės ir
aukso tokeliai
KALBAME VOKIŠKAI

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Director,
Department of Education,
Please send me:

Information about the Evening Classes.....

Free Correspondence Lessons

Free Radio Lessons

Surname Christian Name.....

Address

State

My native language is -

Alus buteliuose

ir KITI GERIMAI
PRISTATOMI
I NAMUS
BET KUR ADELAIDĖJE AR PRIEMIESČIUOSE
(pristatymas nemokamas)
SKAMBINKITE

Cen 1253

Hotel Angas

78 ANGAS ST. ADELAIDE

Sutaupysite pirkdami tik gera preke

PIRKITE BATUS BET KURIOJE FIRMOS

"EZYWALKIN Ltd."

90, Rundle St.
Port Pirie
Port Lincoln
Mount Gambier

KRAUTUVĖJE

Port Adelaide
Hindmarsh
Unley Road
Hindley Street
Gouger Street

KIEKVIENOS POROS BATŲ PATVARUMAS GARANTUOTAS

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS

— pagelbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVĖJĄ
Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co. Limited

The Big Store ■ Rundle St. Adelaide

Easy English

Saturday, 5th September, 1953

Easy Lesson Number Thirty-six (36)

JOHN: Paul! Hello, Paul! Are you in?
 MARY: Paul!
 PAUL: Yes! What's the matter? Are you coming in?
 JOHN: We're going fishing. It's not raining — at last! Will you come with us?
 MARY: We're taking a picnic lunch. We have sandwiches and cake, and potatoes to cook with the fish — when we catch them!
 JOHN: Come on!
 PAUL: Yes, of course I'll come. But will you come in while I get ready?
 JOHN: Well, you won't be long, will you?
 MARY: It's late now!
 PAUL: No, no, I'll be very quick.
 JOHN: All right then.
 PAUL: Now —! Where's my coat? ... And where's that fishing rod? ... And where are those warm socks? I'm sure it's cold —
 JOHN: Ready? Oh, hurry up, Paul! Put your overcoat on — you'll want it. It's cold. Where is it?
 PAUL: I don't know. Will you look behind the door, JOHN? Is it there?
 JOHN: Yes, here it is.
 PAUL: Thanks. I don't know where my fishing rod is!
 JOHN: For heaven's sake don't look for that now! I have three fishing rods in the car. You

can have one.
 PAUL: That's lucky! Does Mary like fishing?
 JOHN: Yes, but she never catches a fish!
 MARY: Oh, yes I do!
 PAUL: Do you? Where are you Mary?
 MARY: Sitting in the lounge. How long will you be?
 PAUL: Oh, I'm nearly ready, Mary.
 JOHN: You can't go in those shoes Paul. They are not heavy enough. They'll get too wet. Haven't you a pair of boots?
 PAUL: Yes — I have a pair of boots — rubber boots.
 JOHN: That's the thing! Now, where are they?
 PAUL: I think they are here.
 JOHN: Well, we must look for them. You can't go in those shoes I'll look in the wardrobe.
 PAUL: Is that a wardrobe? That cupboard with my suits and coats?
 JOHN: Yes, this is a wardrobe, but the rubber boots aren't here.
 PAUL: I'll look under the "wardrobe". Perhaps they are under it. No, they're not there.
 JOHN: We'll look behind the wardrobe. Pull that side a little ... That's right. Are the rubber boots there?
 PAUL: Yes! Here they are! H'm but only one boot! ... the left boot. The right boot isn't there!
 JOHN: Heavens, Paul, we'll never go fishing to-day! I'll look under the bed.
 PAUL: Any luck?
 JOHN: Yes! Here's a boot.
 PAUL: Is it the right boot? Oh yes, that's the other rubber boot. Thanks, John.
 JOHN: And now, Paul — hurry up!
 MARY: Aren't you ready?
 PAUL: Yes, yes, I'm coming now. Mary, can you see my scarf on that table?
 MARY: No — I'll look for it, Paul.
 PAUL: Oh, please don't trouble, Mary I'm coming ...
 JOHN: Can you bring a box of matches?
 PAUL: Yes, of course. Here's a box and I've plenty of cigarettes, too.
 JOHN: Oh, I have cigarettes. We want the matches to light the fire —
 PAUL: — to cook the fish and so on?
 MARY: Here's your scarf, Paul, behind the radio. What a funny place for it!
 PAUL: Oh, thank you very much, Mary.
 JOHN: And now are you ready?
 PAUL: Ready? I'm waiting for you. Are you coming?
 JOHN: Grrr!
 PAUL: Here we are, Mary!
 MARY: Oh, you'll warm in that coat. Brrrr! Fishing is a cold job. What about boots? I have rubber boots.
 PAUL: So have I.
 MARY: Good! We'll be all right then. Let's go!
 JOHN: Coming?
 MARY: Yes, yes!

HUMOUR ALL WOOL

A Grand Rapid's burglar is in the habit of going about with a fishing rod and fishing clothes through windows while the owners sleep. The last time he got only a shirt, and he has been talking ever since about the trousers that got away.

"My wife explored my pockets last night."
 "What did she find?"
 "What all explorers find — material for a lecture."

There was a fire at the little local Revenue Office in a small country town. Firemen were able to control the blaze before any serious good was done.

Pirmieji ispuđziai Argentinoje

(Perkelta š 5 psl.)

jie taip pat labai patogiai net su pagalvėlemis pasikloja.

Maistas.
 Valgyti argentiniečiai mėgsta labai daug ir apetitą turi žvėrišką. Niekur kitur nemačiau žmonių valgančių tiek daug, o ypač mėsos — kaip Argentinoje. Užtat čia neretai sutiksi storulį su papūstais žandais.

Atsimenu, buvo dar pati pirmoji diena man Argentinoje. Važiuoju ir žiūriu į šoferio žandus: jie atrodo lyg labai sutinę ausų spenelių apačioj ten, kur prasideda apatinis žandikaulis — "Parotitis epidemica-Kiaulytė" — galvoju pasitraukdamas į šalį, kad neapsikrėčiau. Paskui žiūriu — tokių 'Kiaulyčių' čia gana daug. Vėliau paaiškėjo ir šito priežastis: gausus ir dažnas valgymas, kuriuo čia užsikrečia labai greit ir atėiviai. Sakoma, kad Argentinos žemė ir klimatas kelia apetitą.

Valgiai yra iš 5-7 patiekalų. Valgio metu beveik visada geriamas vynas. Jį geria ir maži vaikai. Jo rūšis yra pagal kišenių: turtingesni geria tik baltųjų ir geros rūšies vyną, kiti pasitenkina ir rūgštiu, raudonu. Pavalgę naudoja dar įvairius vaisius.

Alkoholiš vartojamas dažniausiai tikiai valgant ir tai po nedaug. Girtuokliavimas čia yra gana svetimas. Nė gatvėse, nė viešose vietose girtų nesutiksi. Jeigu kartais išgeriama daugiau, sakysim, namuose, svečiuojantis ar restorane, tai apseinama ramiai be triukšmo ir negeriama iki blogumo. Rūkoma taip pat ne per daug, o moterys nerūko visi, nebent atėivės. Net dažymasis, pešiojimas antakių ir kitokie "moderniškos" moters privalumai čia yra kuklesni ir mažiau išbujoję. Dėl to argentinietės yra sveikesnės ir savo kūnu ir savo siela už jau išsigimstančių kraštų moteris. Palaimintas paprastumas taip retai užtinkamas šiais laikais.

Tačiau lošimas kortomis, biliardo yra čia labai azartiškas ir gali tėtis iš-tisorius naktimis. Labai mėgstama žaidimai su sviediniu, arklų lenktynės ir kiti tarptautiniai sportai.

Klimatas.

Kalbant apie jį reikėtų kraštą gerai pažinti. Šito man trūksta. Tačiau daug nepakysiu doudamas bent bendrą apibūdinimą. Argentina kaip ir Australia yra kraštas pietų Kryžiaus padangės ir nusitęsia beveik nuo 20-tosios pietinės paralelės iki pat Antarktikos centro. Dėl to Argentinos klimatas yra labai įvairus: šiaurėj subtropinis ir net tropinis — pietuose šaltas ir vėjuotas. Argentinos Centro klimatas yra švelnus žiemą ir vasarą. Lietaus dažnai stokoja, jo užtenka tikiai tam tikrose zonose. Krašte yra zonų su šiltu, beveik karštu, bet sausu ir sveiku klimatu (Santiago del Estero, Catamarca, Cordoba, San Luis). Yra taip pat zonų, kur oras yra beveik visą laiką drėgnas (Buenos Aires, Santa Fe). Abelnai, klimatas yra pasirinktinai ir todėl tinkamas ir geras visiems.

Žemė.

Kaip yra įvairus klimatas, taip yra įvairi ir žemė. Daug žemės yra labai geros: ji sultinga, sūdiri ir riebi. Auga viskas gerai kada užtenka lietaus. Charakteringa, kad visame Argentinos centre yra didžiulės lygumos, dėl to ir vadinama Pampa: lyguma apaugusi žole. Čia nėra netik aukštumų, bet nėra nei akmenų. Žemė puikiausia, jei užtektų lietaus — būtų tikri daržai. Šiais metais Pampoj, dabar jau vadinamoji Provincijoj Eva Peron vardu, buvo daug sniego, kuris išsilaike čia beveik ištisą savaitę — pirmą kartą per 30 metų, dėl to čia laukiamas šiais metais geras derlius: žemė prisigers vandens.

Požemių vanduo randamas įvairiam gylyje: pradant keliais metrais — iki kelių simtų metrų. Sakoma šis vanduo metai iš metų slenka gilyn. Ten, kur požemio vanduo yra per giliai, geriamas lietaus vanduo, kuris surenkamas nuo stogų. Kai kur požemio vanduo turi daug solietos ir kitų druskų: tokioj žemėj nemielai auga vaismedžiai: pasiekę savo šaknimis šį vandenį jie pradeda džiūti.

Pastebėjau daug žmonių su beveik visais, o ypač priekiniams juodais ir anglis dantimis, nors jie nėra išgėdę. Klausinėju vietinius gyventojus, gy-

dytojus — priežasties niekas tiksliau man nepasakė. Spėju, kad yra zonų kur požemio vanduo turi daug geležies, ir, turbūt, ji yra juodų dantų priežastimi.

Ligos.
 Kalbant apie klimatą, žemę ir vandenį kyla klausimas ir ligų. Jų čia yra užtenkamai kaip ir visame pasaulyje. Pirmoj eilėj visi cituoja dažnus susirgimus kepenų. Kepenų liga yra argentiniečiui pasidarusi "alergiška". Jei pilvą suskaudėj, jau galvojama, kad kalta yra kepenys. Tam yra šiek tiek pagrindo, nes kepenų ligos dažnai surištos su persivalgymu, o argentiniečiai persivalgo tikrai. Drėgno klimato zonoje yra daug ligonių sergančių kvėpuojamųjų takų katarais, asthma. Jie pasitaiso susirasdami tinkamesnį klimatą. Daug sergančių venerinėmis ligomis. Sifilis yra čia silpnesnės formos kaip rytų Europoj; jis — išsigimęs dėlto jo nešiotojai nevisada ir nevisi žino esą sifilistikai. Dažnai juo serga ištisos šeimos, gyvenančios labai susipaudę ankštuose kambariuose. Provincijų miesteliuose sąlygos yra dar labai primityvios. Daug namukų yra iš molio su mažyčiais langučiais arba net visai be jų. Tokiuose namukuose ne visada yra kaminas, dūmai išeina per skylę stoge ar per duris. Gausiai šeimai yra vienas vienintelis kambarys, kuriame jie drauge rengiasi, gula ir kelia, gyvena, valgo, verda si miega. Aišku, tokios nehygieniškos sąlygos plečia ir palaiko daug ligų. Dėl to yra dar nemaža atsitikimų tuberkuliozės ir ypač didelės epidemijos raupų, kurie yra tačiau silpnesnės formos ir vadinami čia alestrin'u. Vis dėlto labai sunkios epideminės vaikų ligos kaip difteritas, skarlatina, kokliušas yra nedažnos; gal dėl to, kad visi vaikai, prieš pradėdant lankyti mokyklas yra privalomai skiepinami.

Pilnesnio susipažinimo dėliai reikėtų dar paminėti apie krašto FAUNĄ ir FLIORĄ — gyvūniją ir augmeniją.

Gyvulių yra vietinių ir jau atvežtų. Iš vietinių — Argentinos šiaurėje yra rudų panterų, kurių ypač daug Boliviijoje; pasitaiko lūšių, meškų, meškėnų. Pampoje yra daug strausų, panašių į kiškius graužikų, didžiųjų kurmių. Esama taip pat įvairių rūšių roplių; gyvena mažiau kaip Australijoje, driužų, panašių į krokodilus, vėžlių. Paukščių, ypač giesmininkų, nepergausu. Argentina yra pelėdų tėvynė. Jų lizdų yra pilni krūmai, telefono stulpai ir medžiai. Yra daug paukščių, kurie lipdo savo lizdus labai žemai, ranka pasiekiamai. Kai kurie iš jų bando pavasarį giedoti. Pavasariu lietuviškų paukščių čia negirdėsi ir nematysi.

Augalų yra daug ir įvairių, beveik kaip ir Europoj. Čia prisideda dar tropinė ir antarktinė augmenija. Miškai yra daugiausia iš savotiškų nukeriojusių į plotį vietinių medžių vadinamų Kaldėnais. Jų liemuio yra nepaprastai kietas ir gali augti storas, bet visada kreivas ir žemas. Žiemos metu lapus meta. Kaldėnų miškas gamtai didelio grožio neteikia ir yra monotoniškas.

Argentinoj labai gerai auga, geriau kaip Australijoje, ir sodinami aukštieji eukaliptai. Sodinami auga labai gerai visų rūšių medžiai. Taip pat ir sodai yra europietiški vaismedžių ir tropiškų. Laistomos labai gerai auga daržovės. Jas galima auginti žiemą ir vasarą nuimant jų kelius derlius.

Žemė Argentinoj netręšiama. Naminams gyvuliams, išskyrus pačią pietinę zoną, tvartai nestatomi, gyvuliai, kaip ir Australijoje, ganosi ištisus metus laukuose. Dėl to nestatoma čia ir kluonų tiek daug — juos turi ne kiekvienas ūkininkas.

Laukai labai tinka apdirbimui mašinomis, kurių tačiau Argentinoj dar mažai esama.

Šitas rašinys nebūtų išsamus, jeigu užmirščiau paminėti argentinietišką ASADĄ. Jei įsivaizduojame mūsų brolius lietuvius giljoj senovėj kepančius ant iešmo pamautą mėsą, ar ištisą briedį, turėsime bendrą asados gamtinio supratimą.

Žinoma, Buenos Aires mieste iešmas yra pakeistas jau moderniškausiomis krosnimis, kuriose automatiškai ir lygiai besisukdamas iškepa gerai kiekvienas ožiukas, avis ar didžiulis jautis. Tačiau asados paruošimas provincijoje ir

Gervazas Maukelė

EILĖKALIO POSMAI

Aš, Gervazas Maukelė iš misterio Ilgaausio malonės, tokiais ir tokiais metais, nesulaukęs Juozo Rimo interviu, pats apie save rašau:

Pripoamuoti storą knygą
 Gal jau ir lopšy žadėjau.
 Žodžių ir drąsos testigo
 Kūnu tapti tai idėjai ...

Posmavau išgines bandą,
 Posmais saldžiau vargo dieną.
 Laikraščiai net išsigando,
 Krepšin grūdami kiekvieną.

Jokių mokslų nesu baigęs,
 Mokslams laiko neturėjau:
 Žiemą gaudydavau snaigę,
 Vasarą — ganyklų vėją.

Posmavau ir gudo žemėj,
 Apkasuos, ugnų atakos.
 Posmavau kely benamio,
 Vėjo perpūstuos barakuos.

Posmavau, Berlynui grūnant,
 Bombų krušoj kasdieninėj.
 Vos pavilkdams liesą kūną,
 Ilginau vis posmų pyne.

Kūriau posmus vandenynuos,
 Plaukdamas kengūrų žemėn,
 Ir kelevė apkabinęs,
 Širdį džiuginau neramią ...

Ir dabar tebeposmuoju,
 Drėbdamas kasyklų molį.
 O aplink anglis juodoja,
 Gyvatynai, sausos žolės.

Artimi, geri bičiuliai,
 Nesidomi posmais mano:
 "Miurderius", "beng-beng" užgulę,
 Jų pasauliu tegyvena.

Ir jau laikraščiai, žurnalai,
 Nebenori jų spausdinti.
 Girdi, šlamštui nėra galo,
 Formą keisk, pagilink mintį.

Ir Andriušis kartą mokė,
 Painless begeriant alutį,
 Kad eilėraščiai prastoki,
 Ir kokie turėtų būti.

Ačiū jam už svarų dožį,
 Kurį teikėsi man duoti.
 Pasistengsiu aš parodyt,
 Kad galiu geriau posmuoti.

dabar niekuo dar nesiskiria nuo mūsų senovės brolių lietuvių papročių, kepančių kokį eriuok pamautą ant iešmo lauke. Yra daug žmonių, kurie kasdien kepasi mėsa asados principu. Suraikę mėsą į gabalus užtenkamam vienam žmogui pavalgyti, jie deda ant karštos plytos, keletą kartų ją apverčia ir per kokias 5-10 minučių pietūs paruošti, jei šitai jiems skubiai reikalinga. Taip paruošta mėsa vadinama čia volta-volta (versta).

Asada yra labai mėgiama visų argentiniečių, ypač prie stiklo gero vyno. Jos suvalgo jie labai daug.

Baigdamas savo pirmųjų ispuđžių Argentinoj pyne turėčiau paminėti, kad Argentina yra labai sparciai augantis ir besiorganizuojantis kraštas. Mano nuomone, šitam kraštui ateitis yra užtikrinta visais atžvilgiais. Pagrindinis tautos elementas yra atėiviai yra vaikų prieauglis ir tinkamas jų išauklėjimas, o argentiniečiai niekuo tiek daug nėra susirūpinę kaip savo vaikais. Šis rūpestis neliks jiems be vaisių. Argentinos vaikai — būsimoji karta — yra išvesti ant sveiko pagrindo.

Šitame reikale yra daug nusipelnusių ir argentiniečių nepaprastai mylima, bet šių metų liepos mėn. 26 d. jau numirusi ponija Eva Peron.

Mačiau — milijonai žmonių jos gėdėjo, dėl jos verkė, nešė ir sunkvežimiais vežė jai vainikus, dešimtimis kilometru stovėdami eilėse dienomis ir naktimis lankė jos palaikus. Milijonai savanorių lydėjo ją į amžinąją poilsio vietą užtvendami gatves, namus, langus, įsilipę net į medžius ir stulpus. Jos vardas — visų argentiniečių lūpose. Jos vardu pavadinti miestai, gatvės provincijos, klūbai, bendrovės. Jos vardu išrašinėti namai, sienos, langai net akmenys. Ji yra įamžinta Argentinos istorijoje.

Gringa

MOTOCIKLAI! MOTOCIKLAI! MOTOCIKLAI!

Jeigu Tamsta galvojate pirkti motociklą, tai būtinai turite už-eiti pas Loefflerį, kur Tamsta galite pasirinkti iš 100 vartotų mašinų arba gauti bet kokios markės naują motociklą.

Daugelis lietuvių jau važinėja pas Loefflerį pirktais motociklais ir naudojami ypatingai lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

MOTOCIKLAI! MOTOCIKLAI! MOTOCIKLAI!

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES
 41 Gouger Street
 ADELAIDE
 TEL. C1785

V Zinios

(Tąsa iš 1-mo psl.)

PAGELBĖTI PABALTIJO ŽMONĖMS ATGAUTI SAVO LAISVĘ

**Zinia apie Kersteno rezoliuciją paskli-
do po visą pasaulį.**

Ryšium su JAV atstovų rūmų priimta atst. Kersteno rezoliucija, pagal kurią sudaroma speciali komisija Lietuvos, Latvijos ir Estijos priverstiniam įjungimui į Sovietų Sąjungą ištirti, įdomu pacituoti, ką pasakė pats atst. Kerstenas, įteikdamas šią mums lietuviams ir visiems pabaltiečiams istorinės reikšmės rezoliuciją. Kaip išspausdinta oficialiame JAV kongreso leidinyje "Congressional Record", atst. Kerstenas, tarp kitko, pareiškė:

"Prezidentas yra pareiškęs, kad apsisprendimo teisės pavergtos tautos gražinimas yra būtina tikrosios pasaulinės taikos sąlyga. Jungtinės Valstybės niekad nesutiko su nepriklausomos Lietuvos, Latvijos ir Estijos prievarta į SSR įjungimą. Mes tebelaikome diplomatinis santykius su laisvomis Pabaltijo valstybių vyriausybėmis, nors jų tėvynės buvo komunistų konspiracijos prarytos. Mes negalime prileisti, kad šis tarptautinis kriminalas būtų sumulktas ar užmirštas, ir jokiū būdu tol, kol tos aukos — tautos tebėra pavergtos. Tikras įvertinimas faktų, ryšium su komunistų Pabaltijo tautų subversija, yra būtinas betkokios programos pradžioje pagelbėti Pabaltijo žmonėms visomis taikos priemonėmis atgauti savo laisvę. Tuo reikalauju šiandien aš įteikiau rezoliuciją, kuria siekiama sudaryti rinktinę Kongreso komisiją, kuri ištirtų apgaulingus rinkimus bei prievarta Pabaltijo tautų į SSSR įjungimą..."

Zinia apie tai, kad Amerikos parlamentas nutarė ištirti priverstinį Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimą į Sovietų Sąjungą. JAV užsienio informacijos tarnybos

buvo perduota į visą pasaulį įvairiomis kalbomis.

Be to, ją paskleidė ir šiaip telegramų agentūros, radiofonai ir spauda. Ši gera naujiena buvo

perduota ir į pavergtąją Lietuvą "Amerikos Balso" lietuvių ir kitomis kalbomis, bei Romos ir Vatikano radiofonų lietuviškųjų transliacijų programose.

570 žmonės žuvo Berlyne ir rytinėje Vokietijos zonoje ryšium su Berlyno sukilimu. 1744 asmenys sužeisti. Sovietinės Vokietijos saugumo ir policijos organai nužudė 116 asmenų. Sovietų "vykdomieji organai" sušaudė 141 asmenį, sovietinių vokiečių teismų sprendimais nužudyta 14 asmenų. Tarp Sovietų sušaudytųjų buvo 52 "liaudies policijos" nariai SSD tarnybos pareigūnai. Per riaušes žuvo 18 Sovietų okupacines armijos karių ir 126 jų buvo sužeisti. Visas tas žinias perdavė Zaisseris prieš tai, kol jis buvo pašalintas iš sovietinės Vokietijos saugumo ministerio pareigų ir suimtas.

JUBILIEJINIS Choro koncertas

Chorvedžio Vaclovo Šimkaus 25 metų diriginimo sukakčiai paminėti, Adelaidės Lietuvių Vyrų Choras "Lituania" rengia

koncerta

Š. m. rugsėjo mėn. 5 d. Freemasons Hall, North Terrace.

Programoje dalyvauja:

Solistės: p. A. GUČIUVIENĖ
p. G. VASILIAUSKIENĖ

Smuikininkas p. Pr. Matiukas ir Vyrų Choras "Lituania" diriguojamas V. Šimkaus.

Koncerto pradžia 8 val vak. Po trečio skambučio į salę neįleidžiama.

Bilietai gaunami sekmadieniais po pamaldų parapijos salėje ir koncerto dienoje prieš įėjimą.

Choras "Lituania"

BRISBANĖS TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ ATŠVENTĖ METINES

Prieš metus laiko, sunkiose aplinkybėse, Brisbanėje buvo suorganizuota tautinių šokių grupė. Grupei vadovauja J. Ivinskienė, o organizacijos iniciatyva išėjo iš A. Alčiausko, lietuviškosios spaudos platintojo.

Liepos 18 dieną, metinių sukakties proga, šokėjai suruošė viešą vakarą. Keletą kartų grupė pasirodė ir australių parengimuose.

MIRĖ PRANAS ALIŠAUSKAS

Liepos 29 dieną Sydnėje mirė Pranas Ališauskas, 63 metų amžiaus. Vėlionis buvo kilęs iš Viikaviškio apskrities, ūkininkas. Jis buvo Lietuvos kariuomenės sąvandarioris-kūrėjas. Į Australiją buvo atvykęs prieš du metus.

Palaidotas Liverpoolio kapinėse liepos 31 dieną.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

Praėjusiame (Nr. 16(127) "Australijos Lietuvis" numeryje, 4 psl., str. "Statybos patarėjas" įvyko praleidimas, dėl ko liko suklaidinti skaitytojai. 3-čioje skiltyje, pastraipoje, prasidedančioje žodžiais "Geram gruže pamatų" ..., po žodžių "... su dviem eilėm 3/8 colio skersmens geležinių virbų ..." toliau turi būti žodžiai: ... nemažiau kaip po keturis kiekvienoj eilėj. Vidaus pusės plytų sienoms patartina daryti pamatus ne siauresnius kaip 12 col. x 12 col. su dviem eilėm 3/8 colio skersmens geležinių virbų po du kiekvienoj eilėj."

Malonius skaitytojus atsiprašome už įvykusią klaidą. **AL Redakcija**

Smulkus skelbimai

Gautas laiškas

A. ALVIKUI,

atsiimti AL redakcijoje

Ona Sadauskaitė - Dorn, Box 163, Dresden, N. Y., USA., paieško savo seserį Mariją Sadauskaitę-Liorentienę-Vrubliauskiene, gyv. Australijoje.

Jonas Rūkštelė, 6 Pire St, Kent Town, S. A., paieško Kazį Alejūną.

Informacijos

Rugpjūčio 30 dieną, sekmadienį, 4 val. po pietų Katedros salėje, Adelaidėje, Wakefield St., Skautų Rėmėjų Komitetas, vadovaujant Pulgiui Andriūniui, rengia linksmavakarį, kurio programoje bus Pulgio Andriūšio feljetonas, monologai ir visokios prašmatnybės.

Prie įėjimo aukojama skautų reikalams.

Visi kviečiami dalyvauti.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

VARPAS, Lietuvių Demokratų Partijos 50 metų ir "Varpo" 65 metų sukaktims paminėti. 1953 m. Nr. 1. Turinys: Dr. J. Pajaujis — Dėl tautos ir laisvės, B. Almantas — Vidurinėsios lietuvių politinės srovės kelias, M.M. — L. V. L. Sąjunga Lietuvos išlaisvinimo kovoje, A. Devenienė — Tarptautinė Valstiečių Sąjunga I. P. U., Dr. J. Šaulys — Mano kelias varpininkų gretoje, M. Mackevičius — Lietuvos išlaisvinimo veiksmų teisinė ir politinė padėtis, Dr. V. Butrimas — Mūsų švietimo praeitis ir ateitis, V. Kavolis — Komunizmas, Lietuvos jaunimas ir mes, H. Blazas — Pasaulėžiūra ir ideologija politikoje, J. Auđėnas — Ckpuotoje Lietuvoje, ir kt.

"Varpas" gaunamas šiuo adresu: Mr. J. Makauskis, 157 W. 105th Street, New York 25, N. Y., USA. Numerio kaina 1 dol. (9 šil.).

Francois Mauriac: GYVAČIŲ LIZDAS. Romanas, 282 psl., kaina 2.60 dol. Vertė Jurgis Griška. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N.Y. Ši knyga yra vienas žymiausių F. Mauriac kūrinių, už kuriuos jis gavo per eity metų Nobelio literatūros premiją. Šiame romane autorius meistriškai parodojo neapykantą, šykštumą ir žemomis aistromis pritvinkusia širdimi žmogų, išskeldamas aikštėn užnuodintą dvasios paslaptis.

Komisija Namams Išigyti Savi namai ADELAIDĖJE

Ką kalba žmonės apie bendruomenės namus Adelaidėje?

Vieni klausia:

— Kieno bus tie namai, jei visi dės pinigų?

— Tų — atsakome — kurie duos pinigų. Komisijos kviečiami, jie padarys akcininkų susirinkimą, įsteigs akcininkų bendrovę ir jos reikalams vesti išrinkis Valdybą. Jos reikalas bus perkelti davėjų pinigų į bendrovės akcijas. Aišku — juo daugiau pinigų davėjų, juo didesnė akcininkų bendrovė, atstovaujanti bendruomenei.

Kiti mano:

— Ar negeriau iškart rinkti akcijas, o ne registruoti įmokas, kurias dažnai maišo su aukomis?

Atsakome:

1). Akcijoms rinkti reikia valdžios leidimo, reikia akcinės bendrovės, tam tikrų išlaidų padaryti. Kam jas daryti, kol nežinia ar reikės jos, pačios bendrovės?

2). Įmokoms rinkti užtenka paprastos organizacijos — Komisijos Namams Išigyti. Ji, kaip žinote, nereikalinga išlaidų.

3). Įmokos kvituojamos ir dedamos į Savings Banko einamąją sąskaitą Komisijos Valdybos vardu. Surinkimas depozitui, registruojama akcinė bendrovė įstatai (jie jau paruošti!) ir šaukiama pinigų davėjų — būsimų akcininkų susirinkimas. O jei nesurenkama depozito, tai pinigai davėjams yra grąžinami atgal pagal adresus, iš kvitų įrašytus į knygas. Kaip matote, nėra pagrindo maišyti tas įmokas su aukomis, kurių esmė ir paskirtis visai kita. Treti abejoja:

LIETUVOS KARIUOMENĖS KURĖJŲ-SAVANORIŲ ŽINIAI

Lietuvos Kariuomenės kūrėjai-savanoriai, kurių tik mažam skaičiui pavyko išvengti Sovietų Sąjungos komunistinių budelių žiauraus keršto, labai sielojasi savo pavergtos tautos nelaimėmis ir kančiomis. Po sunkaus tremties laikotarpio, savanorių didesnis kiekis apsigyveno JAV Chicagos mieste ir čia susibūrė į L.K. Kūrėjų-Savanorių Organizaciją.

Norėdami gyviau dalyvauti Lietuvos laisvinimo talkoje ir siekdami aktyvesnio veikimo kovoje prieš pasaulio marą — komunizmą, SKELBIAME visų Lietuvos aKriuomenės Kūrėjų-Savanorių žinias:

I. Vykdydami L.K.K.S. 1952 metų gruodžio 14 dienos Chicagos mieste visuotinio narių susirinkimo nutarimą, išrinktoji valdyba, drauge su minėto susirinkimo prezidentu, š. m. gegužės 22 d. bendrame posėdyje nutarė imtis iniciatyvos atgaivinti visame laisvame pasaulyje Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų-Savanorių Sąjungą ir veikti jos Laikinųjų Įstatų Tremyje pagrindais, vienukart ISIJUNGIANT į pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

II. Iki visų narių balsavimu bus išrinkti Centro Organai, visą organizacinę darbą atlieka L.K.K.S. Organizacijos aVldya Chicagoje.

III. Centro Organų rinkimų data nustatoma 1953 m., spalio 31 diena. Rinkimai bus vykdomi korespondencine tvarka. Atsiųstus balsus suskaituoti ir rinkimų protokolą surašyti tam reikalui pakviesta Rinkimų Komisija.

IV. Visi laisvame pasaulyje gyvenantieji kūrėjai-savanoriai prašomi galimai greičiau atsilipti, pranešant šiai valdybai savo dabartinį adresą. Skyriams vietoje organizuoti ir Centro Organų rinkimams praveisti visos informacijos bus pasiūstos kiekvienam asmeniškai, gavus atsiliepiamą — adresą. Žinias siųsti šiuo adresu: Mr. V. Rekus, 1630 N. Kedzie Ave., Chicago 47, Ill, U. S. A.

Visuotinio Susirinkimo Prezidiumas: Pirmininkas — Juozas Tumas, Sekretorius — Jonas Melys. L.K.K.S. Organizacijos Valdyba: Pirmininkas — Jurgis Bobelis, Vice Pirmininkas — Vincas Rekus, Kasininkas — Matas Klikna, Sekretorius — Adolfas Juodka.

— Kaip patogiau rinkti pinigų? Kokiū būdu?

Paaškiname:

— Visi būdai geri: vakarai, pobūviai, susirinkimai, minėjimai, pasimatymai, susitikimai ir kiti, kurie duoda progos savo artimui priminti, kad be daugelio jo pareigų yra dar viena didžiausia jo pareiga — neužmiršti savų bendruomenės namų ir paremti juos. Mūsų organizacijų atstovai turi ne tik kvitarus pinigams rinkti, bet ir žvalias akis ir norą pasinaudoti tais būdais, kuriuos jie randa geriausiai.

Dar yra ir kitų dvejų dalykų dėl mūsų namų Adelaidėje. Bet apie juos kitą kartą pakalbėsime. Šiuo tarpu baigiame apie juos priminti visiems, visiems:

Neužmiršti:

1). mūsų atsišaukimo (A. Lietuvis Nr. 12), kuriame plačiau išdėstyta tie klausimai, dėl kurių kai kam dabar ky-la neaiškumų (atsišaukimo, matyti, jie neskaite!);

2). visų progų (po pamaldų mūsų bažnyčioje ir visomis kitomis progomis), kuriose mūsų organizacijų atstovai gali tamsoms padėti atlikti savo pareigas visuomenei.

Atlikime jas!

Sportas

KREPŠINIS

Tauras-O. B. I.

Rugpj. 6 d. Tauras laimėjęs prieš Vytį pasiūto esąs stiprus, bet pradėjęs lošti, pasijautė sunkiai prispaustas O. B. I. žaidėjų ir pačių teisėjų, kai bauda po baudos persekiojo Tauriečius ir jau vienu metu norėjo apieisi aikštę dėl neteisingai priteistų baudų, bet po 5 minučių pasikalbėjimo Tauro kapitono su teisėjais ir O. B. I. pirmininku Mr. Thomas ir visa lyga, rungtynės buvo tęsiamos toliau. Pradėjus teisėjams padoriau teisėjauti, pati padėtis pagerėjo ir rezultatas buvo sušvelnintas, tik Tauro gynėjai nepajėgė uždengti garbingai ginancio australių klubą A. Ignatavičiaus, kuris sumetė 32 taškus. Tai ir buvo vienintelė klaida, šiaip vyrai sulovė gana gerai. Merūnas turėjo apieisti aikštę po penkių baudų, geriausiai pasirodęs aikštėje ir padarydamas 16 taškų, o likusieji, būtent, Alkevičius 11, Petruska 6, Šliuzas, Karla po 4, Giruckas ir Visockas po 2.

Vytis-Venta (latviai) 36-39.

Rugpj. 13 d. Vytis krenta prieš jaunus, bet kylančius latvius. Geriausiai sužaidė Urnevičius su Kitu ir taškus pelnė Gurskis 12, Urnevičius 10, Kitas 7, Jačiunskis 6, Petkūnas 1.

* Artėjant Australijos Lietuvių pirmenybėms, būtų jau laikas Adelaidės Vyties klubo krepšininkams pradėti treniruotis, nes į rinktinę turbūt įeis ir iš Tauro keletas žaidėjų.

Tauras-A. L. S. (latviai) 38-71

Rugpj. 18 d. Tauras susitiko su stipriausia lygos komanda, tačiau gana gerai prieš ilgiuosius latvius atsilaukė, net vesdami žaidimą pirmąsias 5 minutes 11-6 savo naudai.

Geriausi žaidėjai: Merūnas, Giruckas, Alkevičius.

Taškus pelnė: Merūnas 13, Giruckas 12, Karla 8, Visockas 4, Alkevičius 1.

Vytis-McDonalds 72-30

Rugpj. 6 d. po praloštų rungtynių su Tauru, Vytis vėl parodė aukštos klasės žaidimą, lengvai nugalėdama savo priešą ir pasiekdama aukštą rezultatą. McDonalds nepajėgė uždengti Vyties puolėjų ir Gurskis su Urnevičium pasiekė gražų rezultatą, o Kitas su Pyragium buvo kovingiausi aikštėje.

Taškus pelnė: Gurskis 29, Urnevičius 16, Jačiunskis su Pyragium po 8, Kitas 5.

FUTBOLAS

Vytis-S. A. Railways. 10-1

Rugpj. 8 d. — Nors, kaip matėme, rezultatas gana didelis, bet pati pradžia sunki. Jau iš pirmųjų minučių priešas pradeda spausti, nors gražaus žaidimo nesimato, bet staigiais praėjimais apšaudė mūsų vartus iš keletos šūvių vienas krenta į mūsų vartus.

Antras kėlinys jau žymiai lengvesnis, nes Kitas jau pradeda apšaudyti prieš vartus. Vartininkui pasiseka keletą pirmųjų smūgių išgelbėti, bet

PADEKA

Dėkojame dr. kun. P. Jatuliui, p.p. Pociams, p. Leonui Kazlauskui ir visiems pažįstamiems, skaitlingai dalyvavusiems a.a. C. Petriko laidotuviuose ir daug mums padėjusiems šią sunkią vailandą.

Dėkingi:
A. Petrikiene
E. Petrikaitė
A. Petrikas

gavęs gražią pasuotę iš Sabaliausko ir apstatęs vartininką, Kitas šauna į vartus. Ir septintas įvartis su aštuntu krinta iš Kito. Atsibodus Kitui šaudyti, jis pradeda pasuoti kitiems puolėjams ir iš jo pasuotės Armonas šauna devintą, o dešimtą įvartį šiame sezone gauna Perant. Kito pasuotės buvo bereikalingos, nes kitu atveju buvo galima pasiekti didesnio rezultato.

Vyties gynimas pradžioje rungtynių turėjo padirbėti, bet kada puolė.

Antrą kėlinį pradeda Kitas vėl su įvartėju, po to vyksta taškymasis vandeniui, kai subėga keletas žaidėjų palaužė priešą, tada kamuolis tik retkarčiais atlankydavo mūsų vartus.

Per šias rungtynes Vytis pasiekė 10 įvartėjų, kas komandai pakėlė įvartėjų skaičių ligi 100. Kitas įmušė 6, Perant 3 ir Armonas 1.

Šių pasiimtų kamuolių iš vandens. Aštuntą įvartį vėl pasiseka įmušti Kitui, nors jis turėjo po to dar ir daugiau progų, kaip antai 11 metrų baudą, bet vanduo, purvas ir šlapias kamuolys sunku buvo sukontroliuoti, ir mūsų vyrų negalėjo pasiekti didesnio rezultato. Geriausiai pasirodė Kitas, Langevičius, Martusevičius, Karsteds-Betalli.

Įvartius pelnė: Kitas 6, Sabaliauskas su Perantu po 1.

Užbaigus žiemos sezoną, Vytis išėjo 2-je divizijoje meisteriu, o Kitas per 18 rungtynių įmušė 66 įvartius, daugiausia Pietų Australijoje šiame sezone.

Nors žiemos sezonas pasibaigė, bet rungtynės dar vyks ir toliau, būtent Pelaco ir Pozza taurių turnyruose, kuriuose proras dar pamatyti gerų rungtynių. Gi vasaros turnyre ir kitais metais jau pirmoje divizijoje matysime klub, brangūs futbolistai, ginant klubo spalvas ir keliant lietuvių vardą Australijoje. Jūs buvote ir esate pirmieji Australijoje futbolo pionieriai, kurie per du metus pasiekėte gražių vaisyių ir patys savo tikslo — pirmą diviziją. Tat nepalūžkite ir toliau skinkite laurus kaip ligi šiol.

Thebarton-Vytis 1-8

Rugpj. 15 d. buvo paskutinės žiemos turnyro rungtynės, pakrikštytos šaltu lietuviu. Jau pirmose minutėse Parent šauna įvartį, o iš Kito pasuotės Sabaliauskas antrą, bet staigiai ir priešas įmuša ir rezultatas 2-1.

* Kiničių futbolo rinktinė jau antrą kartą nugalė australių rinktinę. Paskutiniuose oficialiose rungtynėse Brisbanėje (rugpj. 8 d.) net labai dideliu rezultatu 7-1.

Rugsėjo mėn. 7 d. vakare Norwood stadione, Adelaidėje, kiničių rinktinė loš su Pietų Australijos rinktinė, už kurią centru turėtų lošti A. Kitas, vienintelis lietuvis, kuris jau atstovavo Pietų Australiją prieš Victoria. Nors Victoria buvo meistris, bet pralaimėjo 2-0. Antras rungtynės loš Prospecto stadione.

* Australijos krepšinio 1953 metų turnyras įvyks Adelaidėje rugsėjo mėn. 14 d. naujame Forville stadione ir užtruks keletą dienų.

VYTIES KOMANDA PASIEKĖ GERIAUSIĄ ĮVARTIŲ SKAIČIŲ ŠIAME SEZONE

Pasibaigus žiemos turnyrai, komandos pasiskyrstė sekančiais:

Taškų surinko.	
Vytis	33
Cumberland	31.
Polonia.	29
Kingswood.	21
S. A. Railways.	19
West Torrens.	19
South Adelaide	9
Thebarton.	8
Woodville North	6
Edas	

Redakcijos atsakymai

Mikui Sidarui, Moe, Vic. Jūsų auka £1, skirta senelių šalpai Vokietijoje, yra gauta ir bus pasiūsta pagal paskyrimą. Ačiū, kad neužmirštate vargė liksusių tautiečių.